

**VOORONTWERP VAN DECREET TOT WIJZIGING VAN HET DECREET VAN 7
JUNI 2013 BETREFFENDE HET VLAAMSE INTEGRATIE- EN
INBURGERINGSBELEID**

Samenvatting

Dit ontwerp van decreet is er op gericht het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid op verschillende punten te wijzigen.

Hiermee wordt uitvoering gegeven aan de ambities, vermeld in het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 omtrent de hertekening van inburgering en het aanpassen van het integratiebeleid. Het nieuwe inburgeringsbeleid speelt in op de noden en uitdagingen van de 21ste eeuw. Het zal inburgeraars beter voorbereiden op onze maatschappij en hun kansen in onze samenleving aanzienlijk vergroten. We vragen daarbij een grotere inspanning van de inburgeraar en tegelijk bieden we de inburgeraar meer kansen door het aanreiken van de hefboomen om als een volwaardige burger in Vlaanderen te kunnen functioneren. Want dat is de finale doelstelling van het inburgeringsbeleid: nieuwkomers de noodzakelijke kennis en vaardigheden bijbrengen zodat ze volop kunnen deelnemen aan de samenleving.

Met de wijzigingen wil de Vlaamse overheid het inburgeringsbeleid slagkrachtiger maken, met oog voor verhoogde economische zelfredzaamheid, snelle actieve maatschappelijke participatie, doorgedreven taalverwerving en kennis van de Vlaamse waarden en samenleving.

Het voorliggend ontwerp van decreet regelt voor de hertekening van het inburgeringstraject volgende kernelementen:

- Doelgroep strikter afbakenen: verzoekers om internationale bescherming van wie het verzoek nog in behandeling is bij het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen, zullen niet langer in aanmerking komen voor een inburgeringstraject;
- Versterken van het inburgeringstraject: de evolutie van twee naar vier pijlers binnen het inburgeringstraject met als nieuwe pijlers de onmiddellijke inschrijving van elke inburgeraar bij de VDAB om de economische zelfredzaamheid te versterken en het participatie- en netwerktraject van veertig uur;
- Aanscherpen van de resultaatsverbintenis: inburgeraars moeten de doelstellingen van de vier onderdelen behalen om te voldoen aan de inburgeringsplicht en om een attest te kunnen behalen. Slagen ze niet én hebben ze daarbij ook niet regelmatig deelgenomen, worden ze gesanctioneerd;
- Inburgering is niet langer gratis: het invoeren van een retributie voor de cursus en test maatschappelijke oriëntatie;
- Verdieping inburgeringscontract: het verduidelijken van de onderdelen van het inburgeringscontract, met o.a. de toevoeging van een

- richtinggevende timing en een bepaling betreffende de essentiële rechten en plichten die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd;
- Inburgeringsresultaten delen: het faciliteren van het delen van gegevens met de Dienst Vreemdelingenzaken.
 - Versterken taalniveau na het inburgeringstraject: verplichte inburgeraars die 2 jaar na het behalen van het inburgeringsattest niet werken of studeren zullen taalniveau B1 mondeling moeten behalen.

De modaliteiten op vlak van Nederlands als tweede taal zullen geregeld worden in de regelgeving voor het volwassenonderwijs. De VDAB zal de inburgeraars die bij hen ingeschreven zijn en die geen job hebben, geen opleiding volgen of niet studeren, net zoals elke werkzoekende begeleiden in de zoektocht naar werk en er mee voor zorgen dat ze in dat geval binnen 24 maanden na succesvolle afronding van het inburgeringstraject taalniveau B1 mondeling (luisteren en spreken) behaald hebben.

Een integratiebeleid voeren gaat uiteraard verder dan enkel inburgeringstrajecten aanbieden. Ook binnen onderwijs, werk, wonen, welzijn,... moet aandacht zijn voor personen van buitenlandse herkomst en moeten er maatregelen genomen worden om de participatie te bevorderen. Om gericht en slagkrachtig te werk te gaan, willen we binnen het integratiebeleid focussen op personen van buitenlandse herkomst. Rondtrekkende woonwagenbewoners en personen zonder wettig verblijf behoren niet langer tot de doelgroep van het integratiebeleid. Om het integratiebeleid te dynamiseren en alle betrokken domeinen te responsabiliseren en te ondersteunen in het voeren van een integratiebeleid werd de aanpak van het horizontaal beleid aangepast.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

Vlaanderen is steeds een voortrekker geweest op vlak van inburgeringsbeleid. In het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering is een duidelijke visie opgenomen rond de hertekening van het inburgeringstraject. Vanaf 1 januari 2022 wil de Vlaamse Regering een nieuwe fase ingaan waarbij het beleid inspeelt op de noden en uitdagingen van de 21ste eeuw.

Met de hertekening van het Vlaams inburgeringsbeleid wil de Vlaamse Regering de nadruk leggen op economische en maatschappelijke zelfredzaamheid, de snelle verwerving van de Nederlandse taal en het zich eigen maken van de gedeelde normen en waarden van de publieke Vlaamse cultuur. Met het hertekende inburgeringsbeleid worden nieuwkomers uitgenodigd om een actieve bijdrage te leveren aan de Vlaamse samenleving.

In de nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 (VR 2020 1707 DOC.0868/1) inzake de hertekening van het inburgeringstraject heeft de Vlaamse Regering aangegeven hoe ze deze ambities zal realiseren en operationaliseren.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 van de Vlaamse Regering bevat ook enkele wijzigingen rond het integratiebeleid. Het doel is ook om een breder integratiebeleid te ontwikkelen dat segregatie tegengaat. Daarnaast zullen woonwagenbewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf niet langer doelgroep zijn van het integratiebeleid. Dit zonder afbreuk te doen aan de basisrechten van de mensen zonder wettig verblijf.

B. Inhoud

1. Optimaliseren van het horizontale integratiebeleid (art. 3-7 van het ontwerp van decreet)

Het horizontale integratiebeleid houdt in dat de voltallige Vlaamse Regering maatregelen neemt om ervoor te zorgen dat de integratie van personen van buitenlandse herkomst bevorderd wordt. Om alle maatregelen te stroomlijnen, acties op elkaar af te stemmen en de domeinen te ondersteunen bij het voeren van een integratiebeleid, wordt dit 'horizontale' beleid gecoördineerd door de minister bevoegd voor het integratiebeleid.

1.1. Focus op personen van buitenlandse herkomst (art. 3 van het ontwerp van decreet)

Een eerste element in het optimaliseren van het integratiebeleid, is de doelgroep ervan strikter af te bakenen en volledig te focussen op personen van buitenlandse herkomst met wettig verblijf.

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt dan ook: "*Woonwagenbewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf worden niet langer benaderd vanuit het integratiebeleid. We doen geen afbreuk aan de basisrechten van de mensen zonder wettig verblijf.*".

Vorige regeerperiode is de omslag gemaakt van een historisch gegroeid categoriaal 'standplaatsenbeleid' naar een 'woonbeleid' inzake woonwagenterreinen. Hiertoe werd het beleid inzake woonwagenterreinen, en hiermee samenhangend de middelen, vanaf begin 2015 overgeheveld van het beleidsveld 'inburgering' naar het beleidsveld 'wonen'.

Aansluitend wordt nu ook de doelgroep van het Vlaamse integratiebeleid aangepast in die zin dat ook de rondtrekkende woonwagenbewoners niet langer als een specifieke doelgroep worden opgenomen in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Het niet langer opnemen van de rondtrekkende woonwagenbewoners als bijzondere doelgroep van het integratiebeleid laat toe om met het integratie- en inburgeringsbeleid te focussen op personen van buitenlandse herkomst en het leren omgaan met de gevolgen van migratie en samenleven in diversiteit. Hetzelfde geldt voor de rondtrekkende beroepsbevolking.

De Vlaamse Regering kiest hiervoor omdat de beleidsinstrumenten inzake het verbeteren van de woon- en leefsituatie van rondtrekkende woonwagenbewoners en de rondtrekkende beroepsbevolking bij andere beleidsvelden dan integratie en inburgering liggen. De praktijk heeft uitgewezen dat een coördinerende rol, zoals die momenteel nog aan het beleidsveld integratie en inburgering wordt toebedeeld, beter opgenomen kan worden bij een beleidsdomein dat zelf ook een aantal beleidsinstrumenten in handen heeft of kan ontwikkelen om de beleidsdoelstellingen te realiseren.

De schrapping als doelgroep van het integratiebeleid, houdt geenszins in dat deze groep van woonwagenbewoners en rondtrekkende beroepsbevolking niet meer onder de aandacht wordt gebracht: woonwagenbewoners dienen onderdeel uit te maken van het inclusief beleid van de verschillende beleidsdomeinen.

Voor meerderjarige personen zonder wettig verblijf zijn er binnen het integratie- en inburgeringsbeleid geen instrumenten voorhanden om de grondrechten te waarborgen. Dit is wel mogelijk binnen andere beleidsdomeinen. De Vlaamse overheid kiest er dan ook voor om deze doelgroep voortaan te benaderen vanuit die beleidsdomeinen die beleidsinstrumenten in handen hebben of kunnen ontwikkelen ter waarborging van de grondrechten van meerderjarige personen zonder wettig verblijf. Een uitzondering hierop vormen de minderjarige nieuwkomers. Gezien de agentschappen Integratie en Inburgering de decretale opdracht hebben om minderjarige nieuwkomers toe te leiden naar onderwijs, en in het kader van de leerplicht,, blijven zij deel uit maken van de doelgroep van het integratiebeleid.

1.2. *Aanpassing van de organisatie van het inclusieve horizontale Vlaamse integratiebeleid (art. 4-7 van het ontwerp van decreet)*

Het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

“Daarnaast ontwikkelen we een breder integratiebeleid dat segregatie tegengaat. Alleen door met en niet naast elkaar te leven ontstaat gedeeld burgerschap. Het louter terugplooiën op de eigen etnisch-culturele groep belemmert een gedeelde Vlaamse samenleving, net omdat er zo weinig onderling contact is.”

De Vlaamse Regering kiest voor een nieuwe aanpak van het horizontale beleid inzake integratie. Een horizontaal beleid betekent dat er gezamenlijke doelstellingen over de domeinen heen worden afgesproken om de integratie van personen met een buitenlandse herkomst te bevorderen waarbinnen ieder domein gepaste maatregelen neemt vanuit de eigen bevoegdheden. In het huidige decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid moet dit kader twaalf maanden na het aantreden van de Vlaamse Regering opgemaakt zijn. Willen we een slagkrachtig integratiebeleid voeren, moet dit sneller opgemaakt zijn. Vandaar dat we termijn inkorten naar zes maanden.

Na de opmaak van een kader wordt een actieplan gemaakt. Tot voor kort werden deze plannen gekenmerkt als “inventarissen” die weinig doelgericht waren. We willen nu dus een actieplan met focusgerichte, aanvullende acties waarbij er wordt samengewerkt. Het actieplan is niet langer een overzicht van alle lopende en waardevolle acties ter zake, maar focust op vernieuwende samenwerkingen voor een langere looptijd om zo daadwerkelijk impact te genereren. We willen daarvoor voldoende middelen kunnen inzetten.

Dit neemt niet weg dat ieder domein aan integratie moet werken cf. de afgesproken doelstellingen. Maar deze acties maken geen voorwerp uit van het horizontale actieplan, wel van het reguliere beleid waarover in Beleids- en Begrotingstoelichting van de verschillende domeinen gerapporteerd worden. Op die manier beklemtonen we dat integratiebeleid een inclusief beleid is én kunnen we slagkrachtigere aanvullende acties ondernemen.

In het huidige decreet van 7 juni 2013 ligt de klemtoon op de installatie van een commissie die het horizontale beleid moet voorbereiden en coördineren. Om impact te kunnen hebben is het echter belangrijker om de verantwoordelijkheid van de verschillende domeinen te beklemtonen. Daarom worden aanspreekpunten aangeduid in de domeinen die bijdragen leveren voor de acties in het horizontaal integratiebeleidsplan. Zij staan in voor de implementatie van die doelstellingen in het eigen domein en volgen de effecten van het eigen beleid op integratie op. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zal instaan voor de coördinatie van het netwerk van aanspreekpunten.

2. Waarde en impact van het inburgeringstraject versterken en zo de kansen van inburgeraars tot succesvolle participatie aan de samenleving te verhogen

2.1. Inburgering enkel voor personen met een duurzame verblijfsvergunning (art. 18 van het ontwerp van decreet)

We willen de inburgeringstrajecten inrichten en aanbieden aan personen met een duurzame verblijfsvergunning.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt daarom:

"Alleen personen die zijn ingeschreven in het vreemdelingen- of bevolkingsregister krijgen toegang tot de inburgeringscursus."

Verzoekers om internationale bescherming weten immers nog niet zeker of ze in ons land mogen blijven. Het kan dan een verkeerd signaal zijn om hen een volledig inburgeringstraject te laten volgen. We kiezen ervoor om de middelen prioritair in te zetten voor nieuwkomers met een duurzaam verblijfsrecht. Ook in een aantal andere Europese landen wordt het reguliere inburgeringstraject voorbehouden voor nieuwkomers met 'duurzaam verblijfsrecht'. Dit geldt in Denemarken, Finland en Frankrijk. Duitsland, Nederland en Noorwegen bieden specifieke vormingsprogramma's voor verzoekers om internationale bescherming. Dit is vergelijkbaar met de ondersteuning die vanuit Fedasil geboden wordt.

In 2019 oordeelde het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen in 36,9% van de eindbeslissingen dat de verzoeker daadwerkelijk bescherming nodig had. De beschermingsgraad is in 2019 gedaald in vergelijking met de vorige jaren (57,7% in 2016, 50,7% in 2017 en 49,1% in 2018).

Enkel verzoekers om internationale bescherming die het statuut van erkend vluchteling, dan wel subsidiair beschermde toegewezen kregen, zullen na hun erkenning kunnen doorstromen naar de agentschappen integratie en inburgering voor een inburgeringstraject.

In 2019 ondertekenden in totaal 2.306 verzoekers om internationale bescherming die een meer dan vier maanden lopende asielprocedure hebben en wiens asielaanvraag (verzoek om internationale bescherming) nog in behandeling is een inburgeringscontract. Dit is 10% van het totale aantal inburgeringscontracten in 2019. Een deel van deze asielzoekers wordt erkend, en zal dus later sowieso verplicht worden.

Verzoekers om internationale bescherming blijven wel in aanmerking komen voor een cursus NT2. Fedasil kan deze doelgroep dus nog steeds toeleiden naar de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel voor NT2. Na intake worden deze personen verder op maat doorgestuurd naar de aanbodverstrekkers NT2. Na vier maanden in procedure, op voorwaarde dat er op dat moment nog geen negatieve beslissing genomen werd door de Dienst Vreemdelingenzaken of het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen, hebben verzoekers om internationale bescherming recht op werk en kunnen zij toegeleid worden naar de arbeidsmarkt.

2.2. Inhoudelijke verbreding van het inburgeringstraject

Economische zelfredzaamheid van inburgeraars versterken (art. 24 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

"Elke nieuwkomer die een inburgeringstraject volgt, wordt verplicht om zich binnen de 2 maanden na de opstart van het traject aan te melden bij de VDAB. Op die manier kan de VDAB elke nieuwkomer met een arbeidsperspectief begeleiden naar werk of een bijkomende opleiding. Hierbij wordt rekening gehouden met studies of opleidingen die de nieuwkomer al volgt."

We willen een sterkere focus in het inburgeringstraject op het versterken van de economische zelfredzaamheid door niet-werkende inburgeraars op beroepsactieve leeftijd te verplichten om zich in te schrijven bij de VDAB.

We stellen immers een hoger armoederisico vast bij personen van buitenlandse - en vooral niet-Europese - herkomst. Dit armoederisico houdt verband met een relatief lage werkzaamheid. Dit blijkt uit cijfers van 2019 uit de datawarehouse Kruispuntbank Sociale Zekerheid (hierna KSZ genoemd). Die cijfers tonen aan dat terwijl 77,2% van de personen van Belgische herkomst tussen de 20 en 64 jaar aan het werk is, dit percentage slechts 59,7% bedraagt bij personen van buitenlandse herkomst. Dit percentage ligt relatief laag bij de eerste generatie van niet-Europese herkomst (53,6%). Voor personen met een niet-Europese nationaliteit bedraagt de werkzaamheidsgraad slechts 42,4%. Onderzoek wijst uit dat de werkzaamheid bij nieuwkomers en dus inburgeraars relatief gezien nog lager ligt. Eén jaar na het verschijnen op de lijst van inburgering is ongeveer 20% van de vrouwen en ongeveer 35% van de mannen aan het werk (bron: VIONA-onderzoek 2019 "Wegwijs naar werk").

De huidige werkzaamheidsgraad van vooral personen van niet-EU-herkomst ligt dus te laag. Voor niet-werkende nieuwkomers die inburgering volgen, is het steeds de bedoeling geweest dat zij meteen na het afronden van hun inburgeringstraject doorstromen naar de VDAB voor verdere begeleiding naar de arbeidsmarkt. Uit het

onderzoek 'Wegwijs naar werk'¹ blijkt dat er consistente en aanzienlijk positieve samenhang is tussen het inburgerings- en/of taaltraject dat nieuwkomers hebben doorlopen en de deelname aan de VDAB- activeringsmaatregelen. Enerzijds komen niet-werkende nieuwkomers die reeds deelnamen aan een inburgerings- en/of taaltraject vaker terecht in activeringsmaatregelen van de VDAB. Anderzijds genereren NT2 en MO ook (beperkte) directe positieve effecten op arbeidsintrede. Toch zijn er te weinig inburgeraars die doorstromen naar de VDAB. We stellen immers vast dat slechts 48% van de personen met een ondertekend inburgeringscontract in 2018/2019 gekend² is bij de VDAB.

Aangezien een deel van de huidige inburgeraars de weg niet vindt naar de VDAB en hierdoor de kans op economische zelfredzaamheid verkleint (en het armoederisico verhoogt), wordt inschrijving bij de VDAB binnen de twee maanden na ondertekening van het inburgeringscontract voor niet werkende inburgeraars verplicht. We gaan ervan uit dat elke inburgeraar op beroepsactieve leeftijd (onmiddellijk of op termijn, bvb. na volgen van een opleiding) een arbeidsperspectief heeft. We streven evenwel naar een gelijktijdige inschrijving bij VDAB op het moment van intake en inschrijving bij de agentschappen inburgering en integratie. Indien een inschrijving op hetzelfde moment niet mogelijk is, moet uiterlijk 2 maanden na het ondertekenen van het inburgeringscontract de inburgeraar ingeschreven zijn bij en opgevolgd worden door de VDAB.

Om drempelverlagende te werken willen we evolueren naar een geïntegreerde intake van inburgeraars. I.p.v. dat de inburgeraar zich én bij de agentschappen én bij de VDAB en andere partners moet aanmelden op verschillende locaties en steeds weer hetzelfde verhaal moeten brengen, is het de bedoeling om de dienstverlening slim te bundelen. We boeken op deze manier efficiëntie- en effectiviteitswinsten voor zowel klant als dienst

Inburgeraars ondersteunen bij het uitbouwen van een netwerk (art. 25 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

"We bouwen een vierde pijler uit, met het oog op betere participatie en integratie van de inburgeraar en het creëren van een netwerk. We bieden een traject op maat aan van 40 uur in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, of vrijwilligerswerk. Ook vanuit de ontvangende samenleving leveren we hiervoor de nodige inspanningen. De lokale besturen zijn hiervan de regisseur, in overleg met de trajectbegeleider. Het aanbod is optioneel voor wie werkt, studeert of vrijwillig een inburgeringstraject volgt."

Een ander nieuw onderdeel in het inburgeringstraject, een vierde pijler, is het participatie- en netwerktraject. Elke verplichte inburgeraar die niet werkt of niet studeert op het ogenblik van het ondertekenen van het inburgeringscontract neemt veertig uren deel aan netwerkbevorderende initiatieven. Dit kan op verschillende manieren ingevuld worden: in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, een

¹ Wood, J. en Neels, K (red) (2020), Wegwijs naar werk. Longitudinale analyse en evaluatie van inburgerings- en activeringstrajecten in Vlaanderen, 2005-2016, Universiteit Antwerpen.

² Koppeling van bestanden van inburgering en VDAB in februari 2020.

initiatie in het vrijwilligerswerk,... Het doel is te zorgen voor een betere participatie en integratie van de inburgeraars en het creëren van een netwerk.

Wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit van participatie- en netwerktrajecten ordenen de effecten grofweg in vier resultaatgebieden: (1) psychologische opbrengsten, (2) sociaal-communicatieve opbrengsten, (3) persoonlijke ontwikkeling en (4) horizonverbreding. Niet elk traject draagt bij aan elk resultaatgebied, dit is afhankelijk van de specificiteit van de trajecten. Van der Tier & Potting (2015) onderzochten de "maatjesprojecten" in Nederland en besluiten dat zulke projecten een combinatie zijn van een serie van kleine opbrengsten die samen een positieve bijdrage leveren aan het behalen van zichtbare verbeteringen op langere termijn. Ook Uytterlinde et al. (2009) concludeerden in hun onderzoek naar de effectiviteit van mentoringprojecten, dat een succesvolle ondersteuningsrelatie ertoe kan bijdragen dat een "neerwaartse spiraal wordt gekeerd" en de hulpvrager op lange termijn zijn "maatschappelijke positie verbetert". Een effectieve ondersteuningsrelatie kan volgens hen leiden tot meer zelfvertrouwen en een positievere blik op de toekomst, doordat nieuwe sociale vaardigheden en omgangsvormen bijgebracht worden en de leefwereld verruimd wordt. Verschillende onderzoeken tonen dus aan dat netwerktrajecten een belangrijke ondersteuning kunnen bieden, wanneer men bv. op zoek is naar werk. Het onderzoek van Weiss en Tulin (2019) laat zien dat mentoringsprogramma's grotere kansen op tewerkstelling vertonen indien wordt ingezet op vriendschappen tussen nieuwkomers en de lokale bevolking.

Veel lokale besturen zetten vandaag al initiatieven op om sociale netwerking en participatie van inburgeraars te bevorderen. Vanaf 1 januari 2021 starten ook proeftuinen op in samenwerking met de VVSG en het Agentschap Integratie en Inburgering. Minstens twintig lokale proeftuinen zullen ondersteund worden, waarvan minimaal tien in kleine steden en gemeenten. Deze proeftuinen hebben als doelstelling om het integratieproces van inburgeraars te versnellen en verbeteren. In dat kader wordt tegelijk een digitaal meetinstrument ontwikkeld dat op een klantvriendelijke manier de beoogde doelen van deze pijler per individu in kaart brengt, de verschillende acties maar ook de reacties en effecten volgens de verschillende betrokkenen.

Er wordt ook voorzien in procesbegeleiding om de lokale proeftuinen te ondersteunen, kennisdeling te stimuleren en expertise voor de invulling van de vierde pijler inburgering op te bouwen en te verspreiden.

Belangrijk is dat de verplichte inburgeraar zelf een verantwoordelijkheid krijgt om te bewijzen dat hij voldoende inspanningen levert in het kader van de vierde pijler. Hiervoor worden eenvormige documenten en procedures opgemaakt. Hij kan gebruik maken van het aanbod van de lokale besturen, maar kan ook participeren aan zelf gekozen initiatieven (bv. stage in een bedrijf).

Flexibilisering van het inburgeringstraject en versterking van aanbod op maat door af te stappen van de uniforme duurtijd van 1 jaar (art. 28 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

“De inhoud van het inburgeringstraject wordt opgenomen in een inburgeringscontract, dat door de inburgeraar bij aanvang van het traject moet worden ondertekend. Hierin wordt, voor de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject, in samenspraak met de trajectbegeleider, een termijn vastgelegd.”.

De huidige termijn voor het realiseren van het inburgeringstraject is geregeld in artikel 31 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid. Standaard stelt dit dat het inburgeringstraject hoogstens één jaar na het opstarten van het vormingsprogramma afgerond moet zijn. Voor personen die werken of een opleiding volgen, en voor personen die een opleiding van het leergebied alfabetisering Nederlands tweede taal volgen kan hiervan afgeweken worden. Dit is een redelijk generieke aanpak die zowel voor de inburgeraar zelf als voor de agentschappen integratie en inburgering weinig richtinggevend en sturend werkt.

Uit analyses blijkt dat over heel Vlaanderen en Brussel samen, de mediane duurtijd voor verplichte inburgeraars om een attest te behalen veertien maanden is en voor rechthebbende inburgeraars elf maanden. Het leervermogen bepaalt ook de duur: personen die een alfatraject gevolgd hebben en een attest hebben behaald, hebben een mediane duurtijd van vierentwintig maanden, andere personen met een advies om Centrum Voor Basiseducatie (CBE) te volgen twintig maanden. Wie een advies ‘Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) verlengd’ kreeg, had een mediane tijd van zestien maanden, wie een advies ‘Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) standaard’ kreeg elf maanden. Met een advies ‘Centrum voor Volwassenenonderwijs (CVO) verkort/Universitair Talencentrum (UTC)’ was de mediane duurtijd tien maanden.

Door een richttermijn op te nemen in het inburgeringscontract bieden we zowel voor de inburgeraar als voor de agentschappen een houvast en tijdsdoel om het vormingsprogramma zo snel mogelijk en tegelijkertijd op maat te realiseren.

Gezien het Nederlands leren van alle inburgeringsonderdelen de meeste tijd in beslag neemt, stellen we de duur van het NT2-traject als richtinggevende termijn voor inburgering voorop.

Personen met het NT2 advies ‘CVO verkort’ doen er ongeveer minder dan zes maanden over om tot niveau A1 te geraken, bijna twaalf maanden over niveau A2. Personen met het NT2 advies ‘CVO standaard’ doen een zes maanden over niveau A1, iets meer dan een jaar over A2. Personen met het NT2 advies ‘CVO verlengd’ doen 12 maanden over A1, 24 maanden over A2. De niet-alfaklanten die wel CBE-cliënt zijn, doen meer dan 12 maanden over niveau A1 en meer dan 24 maanden over niveau A2. Alfaklanten die tot de niveaus A1 en A2 zijn geraakt, doen er ‘gemiddeld’ net geen 36 maanden over.³

³ Opgelet, de cijfers moeten met de nodige omzichtigheid benaderd worden gezien ze vertrekken van de mediaan van de duurtijd. De mediaan betekent dat de ene helft van de betrokkenen een kortere duurtijd doorloopt, de andere helft haalt dit echter niet.

Door een richttermijn op te nemen in het inburgeringscontract bieden we zowel voor de inburgeraar als voor de agentschappen een houvast en tijdsdoel om het inburgeringstraject zo snel mogelijk en tegelijkertijd op maat te realiseren.

Belang van gedeelde waarden en normen benadrukken (art. 28 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

“In het inburgeringscontract wordt ook een bepaling toegevoegd met betrekking tot de essentiële rechten en plichten die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd.”.

Door de opname van een bepaling in het inburgeringscontract met betrekking tot de essentiële rechten en plichten – d.m.v. een verklaring die als bijlage bij het contract wordt gevoegd – die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd weten inburgeraars van bij de start welke rechten en plichten cruciaal zijn in onze samenleving en als leidraad gelden in ons inburgerings- en samenlevingsmodel.

Het doel van deze verklaring is meerledig:

1. Verwelkomen van nieuwkomers in de samenleving
2. Duiden van de gedeelde sokkel van waarden en die voor elke burger in Vlaanderen gelden
3. Vragen dat men de waarden en normen van de ontvangende samenleving respecteert en onderschrijft
4. Binding tot stand brengen tussen nieuwkomers en ontvangende samenleving
5. Een instrument zijn voor de volgende stappen in het proces van inburgeren en samenleven

De concrete uitwerking van de verklaring zelf zal middels besluit van de Vlaamse Regering gebeuren.

2.3. Inburgeraars stimuleren om de doelstellingen van de inburgeringsonderdelen te behalen

Inburgeringsattest indien de doelen van alle onderdelen van het inburgeringstraject behaald zijn (art. 29 van het ontwerp van decreet)

Momenteel kunnen inburgeraars een inburgeringsattest krijgen wanneer ze de doelstellingen van Maatschappelijke oriëntatie en Nederlands als Tweede Taal behaald hebben.

Dit blijft behouden, maar door het toevoegen van twee extra onderdelen aan het inburgeringstraject, zullen ook de doelen van deze twee onderdelen moeten behaald worden. Dat betekent de realisatie van de verplichte inschrijving bij de VDAB binnen de twee maanden na het ondertekenen van het inburgeringscontract voor inburgeraars die niet werken en veertig uren deelnemen aan een participatie- en netwerktraject.

Het is de bedoeling om de resultaten van het inburgeringstraject te delen met Dienst Vreemdelingenzaken. In voorliggend decreet wordt daarin voorzien in een

basis om deze gegevensuitwisseling mogelijk te maken. Door de mogelijkheid tot informatiedeling in te schrijven in het decreet willen we ervoor zorgen dat de Dienst Vreemdelingenzaken voor federale beslissingen over het al dan niet verlengen van de verblijfstitel van de inburgeraar op een uniforme en gelijkwaardige manier voor elke inburgeraar de nodige info verkrijgt over het gevolgde inburgeringstraject.

Gestandaardiseerde test Maatschappelijke oriëntatie (MO)

Inburgeraars kunnen nu slagen in de cursus Maatschappelijke Oriëntatie (hierna MO genoemd) wanneer ze regelmatig en actief hebben deelgenomen en twee acties hebben uitgevoerd uit hun persoonlijk actieplan dat in de lessen MO wordt opgemaakt. Er wordt dus geen test als dusdanig gebruikt om de verworven kennis van de inburgeraar te peilen.

De Vlaamse overheid wil evolueren naar het objectief en wetenschappelijk testen van het bereiken van de leerdoelen MO. Door het invoeren van testen, verhoogt de waarde van het inburgeringsattest want op die manier is duidelijk welke competenties en kennis effectief verworven zijn. Door objectieve meetmomenten in te bouwen kunnen we de kwaliteit van de cursus maatschappelijke oriëntatie verbeteren en inburgeraars beter begeleiden, net omdat we hun leerwinst zullen kennen. We willen hiermee ook gelijkberechtiging creëren, met oog voor de leercapaciteiten van inburgeraars.

In 2021 zal met steun van het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (hierna AMIF genoemd) een gestandaardiseerde test MO ontwikkeld worden. Bij de ontwikkeling van deze test MO is er aandacht voor de diversiteit binnen de doelgroep (vb. taal, opleidingsniveau) en voor kwetsbare profielen in het bijzonder (vb. analfabeten, laaggeletterden).

Het doel is uiteraard dat elke inburgeraar kan slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie. Inburgeraars met een hoge graad van zelfredzaamheid zullen een meer intens digitaal opleidingsaanbod krijgen met minder klassikale momenten. Inburgeraars met een lagere zelfredzaamheidsgraad zullen een langer opleidingstraject krijgen met naast digitale lessen en oefeningen ook voldoende klassikale sessies.

Ook de doelen NT2 zullen op een gestandaardiseerde manier getest worden. De invoering daarvan zal gebeuren via de regelgeving voor het volwassenonderwijs.

Blijvend verplicht tot de doelstellingen behaald zijn

Momenteel zijn verplichte inburgeraars verplicht om hetzij de doelstellingen van het vormingsprogramma (MO en NT2) te behalen, hetzij regelmatig deel te nemen aan het vormingsprogramma. Om de elementen die in de cursus MO aan bod komen effectief om te zetten en te kunnen gebruiken in het dagelijkse leven, is het van belang dat inburgeraars de doelstellingen behalen. Daarom zal regelmatige deelname niet langer volstaan om te voldoen aan de verplichtingen. Indien ze niet slagen, moet de cursus opnieuw gevolgd worden en moet er opnieuw een test afgelegd worden.

Uiteraard houden we daarbij rekening met inburgeraars die omwille van beperkte leercapaciteiten niet kunnen slagen voor de test MO of NT2.

Dit betekent ook niet dat inburgeraars per definitie gesanctioneerd worden wanneer ze de doelen niet behalen. Er zullen pas sancties opgelegd worden wanneer blijkt dat de inburgeraar niet regelmatig deelneemt aan de vormingsonderdelen.

2.4. Inburgeringstrajecten minder vrijblijvend: invoering van vergoedingen voor de cursussen en testen (art. 22 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

"We stappen af van het gratis inburgeringsbeleid. Inburgeraars zullen een financiële vergoeding moeten betalen van twee keer 90 euro wanneer ze een inburgeringscontract tekenen. Hiervoor krijgen zij een cursus maatschappelijke oriëntatie en een cursus NT2 tot op niveau A2. Bij het afleggen van de toetsen NT2 en maatschappelijke oriëntatie betalen ze voor elk van deze twee toetsen 90 euro. Deze regeling geldt ook voor vrijwillige inburgeraars. Indien de inburgeraar niet slaagt, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test."

Momenteel worden de inburgeringstrajecten, inclusief NT2, kosteloos aangeboden aan de inburgeraar. Voor de Vlaamse overheid bedraagt de huidige kostprijs ongeveer 4.500 euro per traject.

Door een beperkte vergoeding te vragen willen we de inburgeringstrajecten minder vrijblijvend maken.

Daar tegenover staat dat, cf. supra, we de inhoud van het traject willen optimaliseren en uitbreiden opdat inburgeraars nog meer kansen krijgen met het volgen van een inburgeringstraject. De inhoud van de cursus MO zal bijgesteld worden, er worden gestandaardiseerde testen ontwikkeld, er wordt ingezet op de ontwikkeling van netwerk- en participatietrajecten, er zullen gratis tolken mogelijk zijn tijdens het traject, de VDAB en agentschappen bundelen krachten om geïntegreerde intakes aan te bieden etc.

Tegenover een kwalitatief aanbod mag een aanvaardbare vergoeding voor de cursus en test MO staan. Op deze manier willen we ook de waarde van het traject voor de inburgeraar verhogen.

In dit ontwerp van decreet wordt de invoering van een retributie voor de cursus en test MO geregeld. De invoering van de retributie voor de cursus en test NT2 voor inburgeraars zal geregeld worden in de regelgeving voor het volwassenonderwijs.

De concrete modaliteiten zullen nader geregeld worden in het uitvoeringsbesluit. Cf. de nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 (VR 2020 1707 DOC.0868/1) inzake de hertekening van het inburgeringstraject is dit alvast verduidelijkt. In het nieuwe model zullen we eenmalig negentig euro vragen voor de cursus MO. De inburgeraar betaalt ook negentig euro voor de test. Als inburgeraars na een eerste test MO niet slagen kunnen zij een herhalingscursus volgen. Elke inburgeraar zal deze vergoedingen moeten betalen. Indien de inburgeraar niet slaagt voor de test, dient men opnieuw te betalen voor een nieuwe test.

Voor inburgeraars, ingeschreven in het Rijksregister in een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad kan de Vlaamse Regering een uitzondering voorzien op de financiële vergoeding. Dit gelet op de specifieke Brusselse context. Nu er in Brussel ook Franstalige – gratis - trajecten worden aangeboden en er een verplichte inburgering wordt ingevoerd door de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie (GGC), willen we vermijden dat Brusselse inburgeraars niet langer voor een Nederlandstalig traject zouden kiezen. Daardoor zouden we een andere uitdrukkelijke ambitie van deze Vlaamse Regering tekortdoen: we willen namelijk waken over het Vlaamse en Nederlandstalige karakter van onze hoofdstad. Om de drempel laag te houden, wordt een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om voor de inwoners van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad een uitzondering te kunnen voorzien.

Ook in aantal andere Europese landen zoals Duitsland, Denemarken en Nederland wordt reeds verwacht van inburgeraars om zelf een bijdrage te leveren in de kostprijs van het inburgeringstraject, zie ook 'Impact op armoederisico'.

De Vlaamse overheid opteert voor een billijk systeem van retributies en zal een zeer lage vergoeding vragen die voor iedereen dezelfde is. We opteren voor gelijke vergoedingen voor elke inburgeraar, zowel voor de verplichte als voor de vrijwillige inburgeraars. We maken hierbij ook bewust geen onderscheid tussen de diverse types inburgeraars. In beginsel moet dan ook elke inburgeraar de retributie betalen. De retributie voor de deelname aan het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie is éénmalig. Voor de deelname aan de test maatschappelijke oriëntatie moet elke keer een retributie betaald worden.

Gelet op het feit dat we ook een vergoeding invoeren voor de vrijwillige inburgeraars én daarbij geen vrijstellingen voorzien, voorzien we niet langer een financiële sanctie voor vrijwillige inburgeraars die hun vormingsprogramma vroegtijdig stopzetten (nu een eenmalige boete van minimum 50 en maximum 150 euro). Destijds was die sanctionering voorzien omwille van het principe dat het inburgeringstraject gratis was voor de inburgeraar. Op die manier wilde de decreetgever vermijden dat vrijwillige inburgeraars ingeschreven werden in cursussen - waarvoor kosten gemaakt werden en plaatsen voorzien werden - en ze dan afhaakten.

3. Versterking taalkennis na het inburgeringstraject (art. 31 van het ontwerp van decreet)

Om de kansen van inburgeraars in onze samenleving te versterken, is het belangrijk om ook na het inburgeringstraject een aanklappend beleid te voeren. Een goede kennis van het Nederlands is daarbij zeer belangrijk. Vandaar dat we er mee willen voor zorgen dat inburgeraars na het behalen van het inburgeringsattest hun kennis van het Nederlands verbeteren. Er wordt verwacht van ex-inburgeraars op beroepsactieve leeftijd dat zij 2 jaar na het behalen van hun inburgeringsattest kunnen aantonen dat ze niveau B1 mondeling hebben behaald. Indien zij dit niet kunnen aantonen en onvoldoende inspanningen geleverd hebben kunnen er sancties worden opgelegd. Personen die werken of studeren, of die gedurende een periode van 6 maanden onafgebroken gewerkt of gestudeerd hebben gedurende deze 2 jaar worden vrijgesteld van deze verplichting. Ook personen die omwille van medische of persoonlijke redenen of omwille van beperkte cognitieve

vaardigheden dit niveau niet kunnen behalen worden eveneens vrijgesteld. VDAB is hier een belangrijke partner. Zij is immers regisseur over het activeringstraject van werkzoekenden.

4. Aanvullende bepalingen om de werking van de agentschappen Integratie en Inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel (in het decreet aangeduid als 'het EVA') doelgerichter te maken

Verfijning kerntaken

Het inbedden van de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen in het ruimere taalbeleid (art. 36-37 van het ontwerp van decreet)

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt:

"De Vlaamse overheid voert een sterk taalbeleid dat Nederlands leren, oefenen en gebruiken stimuleert, o.a. door te blijven voorzien in een behoeftedekkend NT2-aanbod, het creëren van oefenkansen Nederlands en het gebruik van 'heerlijk helder' Nederlands in overheidscommunicatie."

Heel wat openbare besturen, voorzieningen en organisaties komen vanuit onze diverse samenleving veelvuldig in contact met personen met een anderstalige achtergrond. Dit brengt soms taalverwarring en een taalkloof met zich mee. Nederlands leren en oefenen, alsook het gebruik van duidelijk Nederlands zijn belangrijke instrumenten om die kloof te helpen overbruggen. Niettegenstaande zijn er situaties waarin het inzetten van sociaal tolken en sociaal vertalers nuttig kan zijn. Het leren van een nieuwe taal vergt tijd en is niet voor iedereen vanzelfsprekend.

Het instrument sociaal tolken en sociaal vertalen kan niet geïsoleerd en exclusief ingezet worden. Het is uitermate belangrijk dat dit ingebed wordt in een ruimer taalbeleid. Gebruikers moeten het inschakelen van sociaal tolken en sociaal vertalers inpassen binnen een consistent en structureel geheel van maatregelen op organisatieniveau, gericht op zowel het wegwerken van taaldrempels, als het creëren van maximale taalleerkansen Nederlands voor anderstaligen.

Vooraleer naar het instrument sociaal tolken en sociaal vertalen te grijpen moeten gebruikers de inschatting maken of dit daadwerkelijk noodzakelijk is. Er bestaat immers een waaier aan communicatie-ondersteunende middelen. De Vlaamse Regering heeft de intentie tot een zo efficiënt mogelijke inzet van sociaal tolken en sociaal vertalers te komen. De agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel kunnen de gebruikers hier vanuit hun opdracht rond taalbeleid in ondersteunen.

Vandaar dat de opdrachten m.b.t. sociaal tolken en vertalen in het decreet onder gebracht worden onder de taken m.b.t. taalbeleid.

Juridische dienstverlening m.b.t. vreemdelingenrecht en het internationaal privaatrecht wordt verfijnd

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 bepaalt het volgende:

“Via een aanpassing van de regelgeving zorgen we ervoor dat juridische dienstverlening exclusief aan Vlaamse diensten en voorzieningen en Vlaamse lokale besturen wordt aangeboden. Private personen kunnen er geen beroep op doen.”

De agentschappen hebben als opdracht om een juridische dienstverlening inzake vreemdelingenrecht, asielrecht en internationaal privaatrecht vorm te geven. Dat omvat zowel het ontwikkelen en ter beschikking stellen van expertise als het concreet ondersteunen van voorzieningen, organisaties en openbare besturen.

In voorliggend decreet expliciteren we dat dit gaat om ondersteuning aan actoren die actief zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Private personen kunnen geen beroep doen op deze juridische dienstverlening. De Vlaamse Regering kan nadere modaliteiten bepalen.

Impactanalyse

Aandacht voor het armoederisico

Personen van buitenlandse - en vooral niet-Europese - herkomst zijn in Vlaanderen kwetsbaar voor armoede. Cijfers van 2016 voor Vlaanderen (bron: EU-SILC in VLIM 2018⁴) tonen aan 40% van de personen geboren buiten de EU leeft van een huishoudinkomen dat onder de armoededrempel ligt (in vergelijking met 8% en 13% bij personen geboren in respectievelijk België en de EU). Bij personen met niet-Europese nationaliteit bedraagt dit armoederisico zelfs 49%.

Het hogere armoederisico van deze groep houdt verband met een relatief lage werkzaamheidsgraad. Cijfers van 2019 voor Vlaanderen (bron: datawarehouse KSZ⁵) tonen aan dat terwijl 77,2% van de personen van Belgische herkomst tussen de 20-64 jaar aan het werk is, dit percentage slechts 59,7% bedraagt bij personen van buitenlandse herkomst. Dit percentage ligt relatief laag bij de eerste generatie van niet-Europese herkomst (53,6%). Voor personen met een niet-Europese nationaliteit bedraagt de werkzaamheidsgraad slechts 42,4%.

Onderzoek wijst uit dat de werkzaamheid bij nieuwkomers relatief gezien nog lager ligt. Eén jaar na het verschijnen op de lijst van inburgering⁶ is ongeveer 20% van de vrouwen en ongeveer 35% van de mannen aan het werk (bron: VIONA-onderzoek 2019 “Wegwijs naar werk”⁷). Het is dus waarschijnlijk dat het armoederisico bij inburgeraars nog een stuk hoger ligt dan 40 of 49%.

Positieve samenhang tussen het inburgerings- en/of taaltraject en deelname aan VDAB-activeringsmaatregelen

De huidige werkzaamheidsgraad van vooral personen van niet-EU herkomst ligt dus te laag. Voor niet werkende nieuwkomers die inburgering volgen, is het steeds

⁴ https://samenleven-in-diversiteit.vlaanderen.be/sites/samenleven-in-diversiteit/files/vlaamse_migratie_integratiemonitor_2018_rapport.pdf.

⁶ De cijfers hebben betrekking op nieuwkomers die tussen 2005 en 2016 voor het eerst op de lijst van inburgering verschenen.

⁷ <https://integratiebeleid.vlaanderen.be/onderzoek-wegwijs-naar-werk-longitudinale-analyse-en-evaluatie-van-inburgerings-en>.

de bedoeling geweest dat zij meteen na het afronden van hun inburgeringstraject doorstromen naar de VDAB voor verdere begeleiding naar de arbeidsmarkt. Uit het onderzoek 'Wegwijs naar werk'⁸ blijkt dat er consistente en aanzienlijk positieve samenhang is tussen het reeds doorlopen inburgerings- en/of taaltraject dat nieuwkomers hebben doorlopen en de deelname aan VDAB- activeringsmaatregelen. Enerzijds komen niet-werkende nieuwkomers die reeds deelnamen aan een inburgerings- en/of taaltraject vaker terecht in activeringsmaatregelen van de VDAB. Anderzijds genereren NT2 en MO ook (beperkte) directe positieve effecten op de arbeidsintrede. Toch zijn er te weinig inburgeraars die doorstromen naar VDAB. We stellen immers vast dat slechts 48% van de personen met een ondertekend inburgeringscontract in 2018/2019 gekend⁹ is bij de VDAB. Mannen zijn vaker gekend bij de VDAB dan vrouwen. Subsidiar beschermden en erkend vluchtelingen zijn in verhouding het vaakst gekend bij de VDAB. Van de niet-werkenden zijn gezinsherenigers met derdelanders en verzoekers om internationale bescherming het minst vaak gekend. Hoe hoger het behaalde niveau NT2, hoe vaker men gekend is bij VDAB. Van personen zonder niveau A1 is slechts 36% gekend. Van de laagstgeletterden is slechts 31% gekend bij de VDAB.

Uit het onderzoek 'Wegwijs naar werk' blijkt ook dat de bevraagde vrouwen niet altijd het gevoel hebben dat de VDAB voldoende oog heeft voor hun competenties en aspiraties. Er werd gewerkt aan generieke competenties zonder de betrokkenen altijd een concreet traject naar werk(ervaring) voor te stellen.

Bovendien zijn er verschillende actoren tegelijk bezig met de begeleiding van nieuwkomers. Vaak zijn nieuwkomers al in begeleiding bij het OCMW wanneer ze doelgroep van inburgering worden. Door de soms schijnbaar tegenstrijdige adviezen en verwachtingen, kunnen nieuwkomers wel eens verloren lopen.

Om aan bovenstaande drempels tegemoet te komen zijn drie vernieuwingen cruciaal: de verplichte inschrijving bij de VDAB voor niet werkende inburgeraars ,een geïntegreerde intake VDAB-agentschappen-lokaal bestuur en het verplichten om niveau B1 mondeling te behalen na het inburgeringstraject. De eerste en derde maatregel vergen een decretale aanpassing.

1. Verplichte inschrijving bij VDAB voor niet-werkende inburgeraars binnen de twee maanden na ondertekening van het inburgeringscontract

Aangezien een deel van de huidige inburgeraars de weg niet vindt naar de VDAB en hierdoor de kans op economische zelfredzaamheid verkleint, wordt inschrijving bij de VDAB binnen de twee maanden na ondertekening van het inburgeringscontract voor niet werkende inburgeraars verplicht. De geïntegreerde intake waaraan de VDAB deelneemt (zie infra) zal ervoor zorgen dat dit efficiënt kan verlopen. Bij een betere doorstroom naar de VDAB en een dienstverlening op maat die rekening houdt met zowel de competenties en aspiraties van de werkzoekende als de vereisten van werkgevers, rekenen we erop dat de werkzaamheidsgraad van nieuwkomers zal verhogen. Met de inschrijving bij de VDAB kan de VDAB nieuwkomers niet alleen meteen toeleiden naar een job waar aangewezen, maar ook gericht opleidingen en werkervaringsstages aanbieden. Ook voor personen die niet meteen de nood aanvoelen om werk te zoeken omdat

⁸ Wood, J. en Neels, K (red) (2020), Wegwijs naar werk. Longitudinale analyse en evaluatie van inburgerings- en activeringstrajecten in Vlaanderen, 2005-2016, Universiteit Antwerpen.

⁹ Koppeling van bestanden van inburgering en VDAB in februari 2020.

hun partner werkt, is het belangrijk dat zij de nodige informatie krijgen over de kansen, drempels en risico's (vb. mogelijk verhoogd armoederisico na scheiding). Dit zal hun intrede op de arbeidsmarkt op termijn versnellen en vereenvoudigen.

2. Een geïntegreerde intake VDAB-agentschappen-lokaal bestuur

In Antwerpen heeft men via het AMIF-project 'Activering Vluchtelingen Antwerpen' een geïntegreerde intake en trajectbepaling uitgewerkt¹⁰. Dit project begeleidde en activeerde erkende vluchtelingen naar een duurzame tewerkstelling. Zo werden in de periode 2017 tot 2019 1700 anderstalige nieuwkomers met een leefloon naar een job geleid terwijl ze tegelijk een inburgeringstraject volgden. Bij het intakegesprek zijn tegelijk een doelgroepexpert aanwezig van de stad, de VDAB en het stedelijk agentschap. De klant krijgt hierdoor snel een geïntegreerde dienstverlening op maat. De contactpersonen van de verschillende organisaties werken samen als een team, waardoor ze meer inzicht krijgen in elkaars werking en de onderlinge communicatie vereenvoudigd wordt. Na de activeringsscreening weet elke partner welk soort activeringstraject de klant krijgt, wat de afstand is van de klant tot de arbeidsmarkt en wat de eventuele randvoorwaarden en het verloop van zijn inburgeringstraject zijn. Een traject, dat uitgestippeld is in overleg, zorgt dat partners elkaars boodschap herhalen en versterken. Dat geeft de klant meer duidelijkheid over zijn begeleiding.

Op basis van deze goede praktijk wil het nieuwe inburgeringsbeleid de geïntegreerde intakes waar mogelijk veralgemenen. Het Agentschap Integratie en Inburgering zal reeds in 2021 pilootprojecten hieromtrent opzetten. Naast het fysiek slim bundelen van dienstverlening zal dit ook gebeuren via een geïntegreerde digitale aanpak met een optimale data-uitwisseling.

3. Verplichting om niveau B1 te behalen

Om de kansen van inburgeraars in onze samenleving te versterken, is het belangrijk om ook na het inburgeringstraject een aanklampend beleid te voeren. Een goede kennis van het Nederlands is daarbij zeer belangrijk. Vandaar dat we er mee willen voor zorgen dat inburgeraars na het behalen van het inburgeringsattest hun kennis van het Nederlands verbeteren. Er wordt verwacht van ex-inburgeraars op beroepsactieve leeftijd dat zij 2 jaar na het behalen van hun inburgeringsattest als verplichte inburgeraar, kunnen aantonen dat ze niveau B1 mondeling hebben behaald. Indien zij dit niet kunnen aantonen en onvoldoende inspanningen geleverd hebben kunnen er sancties worden opgelegd. Personen die werken of studeren, of die gedurende een periode van 6 maanden onafgebroken gewerkt of gestudeerd hebben gedurende deze 2 jaar worden vrijgesteld van deze verplichting. Ook personen die omwille van medische of persoonlijke redenen of omwille van beperkte cognitieve vaardigheden dit niveau niet kunnen behalen worden eveneens vrijgesteld. VDAB is hier een belangrijke partner. Zij is immers regisseur over het activeringstraject van werkzoekenden.

Responsabilisering: billijke financiële vergoeding voor cursus en test

Het vragen van een financiële vergoeding voor inburgering verhoogt de kosten voor inburgeraars. Tegelijk willen we een kwalitatief sterker inburgeringstraject

¹⁰ <https://www.antwerpen.be/socialecentra/nieuwsoverzicht/3-jaar-activering-vluchtelingen-antwerpen-8-conclusies-en-beleidsaanbevelingen>.

aanbieden en betere doorstroom naar de VDAB om de werkzaamheidsgraad te verhogen. Door een beperkte financiële vergoeding te vragen, willen we de waarde van het inburgeringstraject voor zowel inburgeraars zelf als de samenleving versterken. Daartegenover staat dan weer dat inburgeraars niet hoeven te betalen voor een sociaal toekomen wanneer ze deze nodig hebben tijdens hun inburgeringstraject.

Het is ook zo dat de financiële vergoeding die wordt gevraagd voor inburgering (cf. het regeerakkoord vier keer negentig euro) relatief laag ligt of op een gelijkaardig niveau ligt in vergelijking met andere landen/regio's waar inburgering betalend is.

a) Financiële vergoeding voor de cursus

In Denemarken moeten deelnemers aan het introductieprogramma inburgering een deelnameprijs van 270 euro (DKK 2000) betalen per module. Er zijn in totaal zes modules. De totale kostprijs voor het volgen van alle modules komt daardoor op 1.620 euro. Daarnaast moeten zij ook een waarborg betalen van 168 euro (DKK 1.250) om hun Deense opleiding te kunnen starten. Deze borg wordt bij succesvol beëindigen terugbetaald.

In Duitsland kosten cursussen tussen 1,55 euro en 1,95 euro per les voor de cursist. Dit betekent dat de totale cursus op 1000 à 1400 euro komt. Afhankelijk van beschikbare financiële middelen en of men al dan niet een sociale uitkering ontvangt kunnen de kosten verminderd worden. Men kan 50% van de kostprijs van de inburgeringscursus terugkrijgen, als men de cursus binnen twee jaar succesvol aflegt.

b) Financiële vergoeding voor de test

Indien testen deel uitmaken van het inburgeringstraject zijn deze in sommige landen betalend. In Denemarken kost de burgerschapstest 107 euro. Gratis testen zijn eerder uitzonderlijk, bv. in Duitsland en Zweden. Burgerschapstesten in het kader van nationaliteitsverwerving en taaltesten (hogere niveaus) zijn in de meeste landen wel betalend, bv. in Finland en Frankrijk waar de kostprijs rond 100 à 200 euro ligt.

Verhogen participatie en netwerk: vierde pijler

Het inburgeringstraject wordt aangevuld met een vierde pijler, een participatie- en netwerktraject. Elke verplichte inburgeraar die niet werkt of niet studeert op het ogenblik van het ondertekenen van het inburgeringscontract neemt deel aan een dergelijk traject. Dit kan op verschillende manieren ingevuld worden: in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf, vereniging, organisatie of lokaal bestuur, een initiatie in het vrijwilligerswerk,... Het doel is te zorgen voor een betere participatie en integratie van de inburgeraars en het creëren van een netwerk. Het uitbouwen van een (sterk) netwerk is een belangrijke hefboom tegen armoede. Onderzoek wijst immers uit dat mensen in armoede een groter risico lopen op een minder sterk sociaal netwerk¹¹. Armoede gaat niet alleen over een tekort aan inkomen, armoede is een netwerk van sociale uitsluitingen op

11 Vranken, J., Campaert, G., Dierckx, D. & Van Haarlem (2009), Armoede en Sociale Uitsluiting. Jaarboek 2009. Leuven: Uitgeverij Acoo. Driessens, K. & Van Regenmortel, T. (2006) Bindkracht in armoede. Leefwereld en hulpverlening. Boek 1. Leuven: Uitgeverij LannooCampus.

verschillende levensdomeinen. Het participatie- en netwerktraject heeft tot doel sociale uitsluitingen tegen te gaan en de inburgeraar de mogelijkheid te geven sociale contacten te leggen buiten zijn/haar directe omgeving en zo te komen tot vertrouwensrelaties.

Wetenschappelijk onderzoek naar de effectiviteit van participatie- en netwerktrajecten ordenen de effecten grofweg in vier resultaatgebieden: (1) psychologische opbrengsten, (2) sociaal-communicatieve opbrengsten, (3) persoonlijke ontwikkeling en (4) horizonverbreding. Niet elk traject draagt bij aan elk resultaatgebied, dit is afhankelijk van de specificiteit van de trajecten¹². Van der Tier & Potting (2015) onderzochten de "maatjesprojecten" in Nederland en besluiten dat dergelijke projecten een combinatie zijn van een serie van kleine opbrengsten die samen een positieve bijdrage leveren aan het behalen van zichtbare verbeteringen op langere termijn. Ook Uyterlinde et al. (2009)¹³ concludeerden in hun onderzoek naar de effectiviteit van mentoringprojecten, dat een succesvolle ondersteuningsrelatie ertoe kan bijdragen dat een "neerwaartse spiraal wordt gekeerd" en de hulpvrager op lange termijn zijn "maatschappelijke positie verbetert". Een effectieve ondersteuningsrelatie kan volgens hen leiden tot meer zelfvertrouwen en een positievere blik op de toekomst geven, doordat nieuwe sociale vaardigheden en omgangsvormen bijgebracht worden en de leefwereld verruimd wordt. Verschillende onderzoeken tonen dus aan dat netwerktrajecten een belangrijke ondersteuning kunnen bieden, wanneer men bv. werk vindt of op zoek is naar werk. Het onderzoek van Weiss en Tulin (2019)¹⁴ laat zien dat mentoringsprogramma's grotere kansen op tewerkstelling vertonen indien tegelijkertijd wordt ingezet op vriendschappen tussen nieuwkomers en de lokale bevolking, in tegenstelling tot programma's die dat niet doen¹⁵.

In Vlaanderen heeft het "onderzoek naar netwerkversterking bij mensen in armoede"¹⁶ zeven types van netwerkversterking onderzocht op basis van het oordeel van ervarings- en praktijkdeskundigen, vrijwilligers en beroepskrachten, netwerkondersteuners en beleidsmedewerkers. Volgende modellen kwamen aan bod: persoonlijke competentieversterking; persoonlijke vriend (buddy); persoonlijk netwerk, contextgericht werken; vrijwilligerswerkingen via organisaties; netwerkversterking via organisaties of buurtwerk. De sterktes die uit deze modellen naar voren kwamen, kunnen in grote lijnen teruggebracht worden op de hierboven beschreven 4 resultaatgebieden. Specifiek voor mensen in armoede van buitenlandse herkomst wordt het feit dat men via buddy of vrijwilligerswerk actief kan werken aan het Nederlands als een van de sterktes beschreven. Projecten die inzetten op netwerkversterking via buurtwerk geven als specifieke sterkte dat cultuurverschillen op een positieve manier zichtbaar kunnen worden.

12 Van der Trier, M. & Potting, M. (2015). Een maatje voor iedereen?: een wetenschappelijke basis onder de methode maatjesproject. Utrecht: Movisie.

13 Uyterlinde, M., Vasco, L., de Groot, N., & Sprinkhuizen, A. (2009). Meer dan een steuntje in de rug: Succesfactoren van coaching en mentoring onderzocht. Utrecht: Movisie.

14 Weiss, A. & Tulin, M. (2019). As Iron Sharpens Iron: A mentoring approach to labour market integration for humanitarian migrants. *International Journal of Evidence Based Coaching and Mentoring*, 17(2), 122-137.

15 Mortier, G., Oosterlynck, S. & Raeymaeckers, P. (2020) Buddyprojecten met nieuwkomers als nieuwe pijler van inburgering. Onuitgegeven paper: Hannah Arendt Instituut.

16 Kostet, I., Nys, K., Verhaegen, I., Van Puyenbroeck, J. (2018) Persoonlijke netwerkversterking bij mensen in armoede. Een overzicht van werkmodellen en een sterkte- en zwakteanalyse door ervarings- en praktijkdeskundigen. Odisee.

Monitoring

De Vlaamse Regering plant een evaluatie in de tweede helft van 2023 omtrent de impact van de verschillende facetten van de hertekening van het inburgeringstraject. Dit gebeurt via een proces in samenwerking met inburgeraars die over ervaringskennis beschikken en andere betrokken organisaties.

Via een AMIF-projectoproep worden vanaf 1 januari 2021 proeftuinen gefinancierd waarbinnen experimenten worden opgezet rond sociale netwerking en participatie voor inburgeraars. Verschillende concepten van sociale netwerking en participatie worden binnen deze proeftuinen verder ontwikkeld, uitgetest en geëvalueerd. Daarnaast werken de proeftuinen aan een operationeel kader voor een duurzame invulling van de vierde pijler inburgering in de lokale context. De noden van de inburgeraar staan centraal in de aanpak. De lokale proeftuinen zullen worden ondersteund en begeleid door een externe procesbegeleider. De opdracht van de procesbegeleider bestaat uit het inbrengen van inhoudelijke (vb. academische inzichten, goede binnen- en buitenlandse praktijken, lessons learned uit bestaande initiatieven,...) en methodologische expertise (o.a. ondersteuning in human-centered design, opstellen van een actieplan en formuleren van resultaten, monitoring en evaluatie van resultaten aan de hand van meettool,...) in de proeftuinen.

Het al dan niet voldoen aan de vierde pijler wordt gemonitord en opgevolgd via de Kruispuntbank Inburgering. Daarnaast wordt er voor de vierde pijler via een AMIF-opdracht een nieuwe digitale tool ontwikkeld waarin de gebruikers de doelen, de activiteiten en de appreciatie ervan zullen registeren. Daarbij wordt tegelijk onderzocht wanneer en hoe de effect- en impactmeting op projectniveau kan bijdragen aan een effect- en impactmeting van de 4e pijler op beleidsniveau.

Impact op grondrechten en gelijkheidsbeginsel

De keuze voor een resultaatsverbintenis, doet geen afbreuk aan het recht op eerbiediging van het privéleven dat onder meer betrekking heeft op de persoonlijke sfeer van elk individu, met inbegrip van de identiteit die hij zichzelf als individuele mens wil geven. Het opleggen van de verplichting om een inburgeringsprogramma te volgen, het slagen voor de test MO, het betalen van een retributie,... mag dan ook niet opgevat worden als een gebrek aan respect voor de persoonlijke autonomie. Het hertekende inburgeringstraject heeft net tot doel inburgeraars zo vlug en zo goed mogelijk toe te leiden naar de reguliere voorzieningen zodat zij zo vlug mogelijk als volwaardig burger aan de Vlaamse samenleving kunnen deelnemen.

Dit ontwerp van decreet bepaalt dat de verplichte inburgeraar verplicht blijft tot inburgering tot de doelstellingen van het inburgeringstraject zijn behaald. Er zal geen sanctionering zijn indien de inburgeraar regelmatig heeft deelgenomen aan zijn vormingspakketten. Personen met beperkte leercapaciteiten zullen bovendien niet gesanctioneerd worden indien ze de doelstellingen van de vormingspakketten niet kunnen behalen door deze beperkte leercapaciteiten. Verder zullen de doelstellingen van de vormingspakketten niet moeten behaald worden indien dit niet mogelijk is omwille van beperkte leercapaciteiten.

De gestandaardiseerde test die wordt ingevoerd zorgt ten slotte voor een gelijke beoordeling van alle inburgeraars.

De wijziging van de doelgroep van het Vlaamse integratiebeleid houdt geen beperking in van de grondrechten. Het waarborgen van de grondrechten van de personen die niet meer worden gevat als doelgroep van het integratiebeleid blijft gelden. In het licht van het recht op onderwijs voor minderjarigen, wordt voor minderjarige nieuwkomers de toeleiding naar onderwijs behouden.

De wijziging van de doelgroep van het inburgeringsbeleid doet eveneens geen afbreuk aan de grondrechten. Het volgen van een inburgeringstraject zal zich richten tot personen met een duurzame verblijfsvergunning. We willen de inburgeringstrajecten inrichten en aanbieden aan personen met een duurzame verblijfsvergunning.

De inschrijving bij de VDAB als nieuw onderdeel van het inburgeringstraject heeft als doel de economische zelfredzaamheid van de inburgeraar te versterken. Hiermee wordt geen afbreuk gedaan aan grondrechten of het gelijkheidsbeginsel. Integendeel, met dit onderdeel wordt het recht op werk van de inburgeraar gemaximaliseerd. Een deel van de huidige inburgeraars vindt de weg niet naar VDAB. Hierdoor verkleint de kans op economische zelfredzaamheid (en verhoogt het armoederisico).

De vierde pijler, het participatie- en netwerktraject, doet eveneens geen afbreuk gedaan aan de grondrechten of het gelijkheidsbeginsel. Ook door dit onderdeel van het inburgeringstraject worden de grondrechten van de inburgeraar gemaximaliseerd. Dit onderdeel van het inburgeringstraject heeft namelijk als doelstelling een betere participatie en integratie te bewerkstelligen door het creëren van een netwerk. Dit zal geen belemmering vormen op het werk of de studie van de inburgeraar, aangezien dit onderdeel van het inburgeringstraject optioneel is voor wie werkt of studeert. De doelstelling van de vierde pijler wordt ook geacht vervuld te zijn indien de inburgeraar werkt of studeert na de ondertekening van het inburgeringscontract.

De bepaling betreffende de essentiële rechten en plichten die wordt opgenomen in het inburgeringscontract valt binnen de bevoegdheid van de gemeenschappen, die voortvloeit uit artikel 5, § 1, II, 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. De gemeenschappen moeten de inhoud bepalen van de fundamentele waarden en normen die de grondslag vormen voor de integratie van inwijkelingen in de samenleving en voor het integratiebeleid dat de gemeenschappen ten aanzien van de inwijkelingen wensen te voeren. De gemeenschappen zijn bevoegd om de waarden en normen te bepalen waarop het beleid inzake integratie van inwijkelingen steunt¹⁷.

Dit ontwerp van decreet voert een vergoeding in voor het afleggen van de test voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie en voor het volgen van het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. Er wordt een billijke vergoeding gevraagd, terwijl de werkelijke kost voor de Vlaamse overheid veel hoger is. Dit is bovendien geen hoog bedrag vergeleken met de bedragen die gevraagd worden door andere landen. Het gaat ten slotte om een gespreide betaling, namelijk bij het aanvang van het vormingspakket en bij het afleggen van de test voor het vormingspakket. Verder zal de dienstverlening sociaal tolken kosteloos worden

¹⁷ Advies Raad van State 59.224/VR/4, pg. 20.

voor de inburgeraar. Hiermee worden de rechten van de inburgeraar gemaximaliseerd.

Wat de verplichting op niveau B1 mondeling te behalen betreft, wordt ook hier geen afbreuk gedaan aan grondrechten of het gelijkheidsbeginsel. De beleidsmaatregel is er op gericht om de kansen van niet-actieven in onze samenleving te versterken. Er zal daarbij rekening gehouden worden met de personen voor wie het onmogelijk is om dit niveau te behalen. De sancties die er aan gekoppeld worden zijn administratieve geldboetes die reeds van toepassing zijn in het inburgeringsbeleid. Het niet behalen van niveau B1 zal dus niet gekoppeld worden aan bijstandsregelingen.

Kind- en jongereneffectrapport (JoKER)

1. Samenvatting

Inburgering richt zich in de eerste plaats naar volwassenen. Voor minderjarigen is het principe dat inburgering via onderwijs verloopt. Om het recht op onderwijs te vrijwaren, hebben de agentschappen Integratie en Inburgering de opdracht om minderjarigen toe te leiden naar onderwijs. Deze opdracht wordt niet gewijzigd. Hoewel de doelgroep van het integratiebeleid beperkt wordt tot personen mét wettig verblijf, is ervoor geopteerd dat minderjarige nieuwkomers zonder wettig verblijf toch nog tot de doelgroep behoren opdat de agentschappen hen nog kunnen toeleiden naar onderwijs. De definitie voor minderjarigen werd daarom toegevoegd in artikel 2 van voorliggend ontwerpdecreet en een uitzondering werd voorzien in artikel 3.

De voornaamste beleidsmaatregel t.a.v. minderjarigen in het integratie- en inburgeringsbeleid betreft dus de toeleiding naar onderwijs en deze blijft ongewijzigd.

Als aanvulling hierop is in het decreet van 2013 ook voorzien dat minderjarigen – voor zover ze daar baat bij hebben, aanvullend op de leerplicht – een inburgeringstraject kunnen volgen. Ook dit blijft ongewijzigd. Minderjarigen zullen nog altijd een traject kunnen volgen. Hoewel de doelgroep van inburgering strikter wordt afgebakend en asielzoekers niet langer een inburgeringstraject zullen kunnen volgen tot ze erkend worden, is ervoor geopteerd om niet begeleide minderjarigen toch nog de mogelijkheid te bieden om een inburgeringstraject te volgen, gezien hun kwetsbare positie. Sowieso is het volgen van een inburgeringstraject in de praktijk reeds eerder uitzonderlijk.

De inhoud van het inburgeringstraject werd uitgebreid met een inschrijving bij de VDAB en een netwerk- en participatietraject. Gezien minderjarigen – uitzonderlijk en indien ze er baat bij hebben – vrijwillig een traject kunnen volgen, is het belangrijk om ervoor te zorgen dat zij niet uitgesloten worden van de inschrijving bij VDAB indien ze tot de beroepsactieve leeftijd behoren. Die beroepsactieve leeftijd is bepaald in het decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding", wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie. Het gaat het om "alle personen tussen vijftien jaar en de pensioengerechtigde leeftijd die

niet meer aan de voltijdse leerplicht onderworpen zijn". Deze definitie werd in het gewijzigde decreet overgenomen.

Wat de doelgroep van de jongvolwassenen betreft (18-25-jarigen), zijn de wijzigingen dezelfde als voor de +25-jarigen. Een uitzondering dringt zich niet op, gezien het inburgeringstraject steeds op maat moet zijn van de inburgeraars (artikel 26 van het voorontwerp van decreet).

2. Probleembeschrijving

Binnen de doelgroep van inburgering is het belangrijk dat geen onderscheid wordt gecreëerd tussen minderjarige inburgeraars en meerderjarige inburgeraars met dezelfde verblijfstatus wanneer dat onderscheid niet gerechtvaardigd is. Hetzelfde geldt voor inburgeraars tot 25 jaar en inburgeraars ouder dan 25 jaar met dezelfde verblijfstatus. Tegelijkertijd dienen de grondrechten van minderjarigen bewaakt te worden door dit ontwerp van decreet. Onder meer aan het recht op onderwijs mag geen afbreuk worden gedaan.

3. Beleidsdoelstelling

Zie hoofdstuk B. 1.1 en 2.1

4. Opties

Alternatieve optie is om naast de meerderjarigen ook minderjarigen zonder wettig verblijf te schrappen als doelgroep van het integratiebeleid, waardoor ze niet meer kunnen toegeleid worden naar onderwijs door de agentschappen integratie en inburgering en om niet begeleide minderjarigen uit te sluiten om een inburgeringstraject te kunnen volgen.

In deze alternatieve optie wordt er een onderscheid te maken tussen kinderen zonder en met wettig verblijf waardoor het ene kind wel begeleid zou worden en het andere niet. In dit geval bestaat het risico dat zij niet dezelfde kansen krijgen om hun rechten te vrijwaren. Het is immers de opdracht van de agentschappen om minderjarige nieuwkomers te helpen om zo snel mogelijk te voldoen aan de leerplicht en zo hun recht op onderwijs te helpen garanderen.

Wat de niet begeleide minderjarigen betreft, zij bevinden zich reeds in een kwetsbare positie. Indien zij geen inburgeringstraject zouden kunnen volgen, hoewel ze daar baat bij zouden hebben om hun zelfredzaamheid te versterken, bestaat het risico dat hun kwetsbare positie verder wordt versterkt.

In het voorontwerp van decreet zijn er uitzonderingen voorzien op de algemene wijzigingen die in het inburgerings- en integratiebeleid worden aangebracht. Zo zullen kinderen zonder wettig verblijf nog steeds toegeleid kunnen worden naar onderwijs. Dit in tegenstelling tot de volwassenen zonder wettig verblijf die niet langer tot de doelgroep van het integratiebeleid behoren. Bijkomend zullen niet begeleide minderjarigen als verzoekers om internationale bescherming ook nog steeds – indien ze daar baat bij hebben – aanvullend op de leerplicht een inburgeringstraject kunnen volgen. Dit in tegenstelling tot de volwassen verzoekers om internationale bescherming.

5. Datum JoKER-advies: 14 december 2020.

Budgettaire impact

Toelichting

In wat volgt overlopen we de bepalingen in het decreet die vanuit budgettair oogpunt relevant zijn.

In artikel 2 is opgenomen dat ook private aanbieders NT2 kunnen aanbieden (wanneer het reguliere NT2-aanbod in het volwassenenonderwijs ontoereikend is). In artikel 113bis van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs is eind vorige regeerperiode reeds bepaald dat als de onderwijsinspectie vaststelt dat de middelen in het volwassenenonderwijs, gegenereerd door NT2 en niet voor NT2 worden aangewend, de Vlaamse Regering kan beslissen om deze middelen toe te kennen aan de agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel om in overeenstemming met het regionaal behoefteplan een aanbod te organiseren. Dit kan bv. door private aanbodverstrekkers in te schakelen. Om dit mogelijk te maken is het belangrijk om ook private aanbodverstrekkers op te nemen als centra die NT2 in het kader van inburgering kunnen aanbieden. Deze maatregel heeft dus geen budgettaire consequenties.

In artikel 3 is bepaald dat de rondtrekkende woonwagenbewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf worden geschrappt als doelgroep van het integratiebeleid. Hier zijn geen budgettaire consequenties aan verbonden, gezien deze doelgroepen tot voor kort een zeer klein deel uitmaakten van het integratiebeleid en er geen uitgebreid aanbod is. Wat de rondtrekkende beroepsbevolking betreft, zal de ondersteuning van vzw De schroef vanuit het integratiebeleid stop gezet worden (jaarlijks 78 k).

De wijziging in het horizontale integratiebeleid waarbij in het actieplan gefocust zal worden op vernieuwende samenwerkingen (artikel 5) brengt geen budgettaire consequenties met zich mee. De acties zullen opgezet worden binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Wat de wijzigingen in het kader van inburgering betreffen, zullen er zowel kosten als opbrengsten aan verbonden zijn. De concrete uitwerking van de bepalingen van het ontwerpdecreet moet middels het besluit van de Vlaamse Regering gebeuren. Het principe is dat er geen budgettaire meerkost zal zijn voor de begroting en dat de budgettaire impact van de hertekening van inburgering binnen de huidige begrotingskredieten kan opgevangen worden. In wat volgt gaan we dieper in op de bepalingen met een budgettaire impact.

De striktere afbakening van de doelgroep (verzoekers om internationale bescherming zullen niet langer in aanmerking komen voor het volgen van een inburgeringstraject, artikel 18) zal vermoedelijk een positieve budgettaire consequentie met zich meebrengen. Al kan niet ingeschat worden wat die impact exact zal zijn. Het is immers zo dat veel asielzoekers die een inburgeringstraject aanvatten uiteindelijk beschermd worden. In dat geval zijn ze sowieso verplicht om een traject te volgen.

Voortaan geldt de verplichting om de doelstellingen van de onderdelen van het inburgeringstraject te behalen. Binnen de vormingspakketten maatschappelijke oriëntatie en NT2 wordt verwacht de inburgeraars slagen voor de testen (artikel 19). Gezien er momenteel reeds geëvalueerd wordt binnen MO en NT2, betreft het hier dus geen nieuwe opdracht voor de agentschappen. De manier waarop getest wordt zal wel wijzigen. Cf. het Regeerakkoord zal er op een gestandaardiseerde manier getest worden. De modaliteiten worden verder geconcretiseerd in het uitvoeringsbesluit. De voorbereiding om tot die test te komen is ondertussen reeds opgestart. Voor de ontwikkeling van de test is 400.000 euro voorzien. Dit is opgevangen binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Aan het inburgeringstraject worden 2 extra onderdelen toegevoegd, waaronder het participatie- en netwerktraject (artikel 21 en artikel 25). Voor het aanbod zal voornamelijk beroep worden gedaan op de lokale besturen. Ter voorbereiding en om de noden hieromtrent uit te klaren, zullen vanaf 1 januari 2021 proeftuinen starten. Hiervoor is 800.000 euro voorzien, samen met 200.000 euro voor de procesbegeleiding van deze projecten. Dit is opgevangen binnen de beschikbare begrotingskredieten. Na de pilootfase moet duidelijk zijn welke ondersteuning nodig is. Die zal ook voorzien worden, binnen de beschikbare begrotingskredieten. Belangrijk hierbij om te vermelden is dat het aanbod van lokale besturen 1 van de mogelijkheden zullen zijn om het extra onderdeel in het inburgeringstraject te kunnen realiseren, zo is er de mogelijkheid tot vrijwilligerswerk, stages,...

Een ander extra onderdeel is de verplichte inschrijving bij de VDAB voor inburgeraars op beroepsactieve leeftijd die niet werken (artikel 21 en 24). De VDAB heeft conform het decreet tot oprichting van de VDAB als regisseur de taak om iedere persoon op beroepsactieve leeftijd te activeren, ongeacht zijn statuut, socialezekerheids- of socialebijstandsstelsel of zijn inschrijving als werkzoekende. Met het voorontwerp van decreet willen we dit faciliteren. Dit betreft geen fundamentele wijziging tegenover de huidige praktijk. Hier zijn dus geen budgettaire consequenties aan verbonden.

De financiële bijdrage die de inburgeraar voortaan moet betalen zal een positieve budgettaire consequentie hebben. Conform het Vlaams Regeerakkoord en de nota VR 17 juli 2020 rond de hertekening van het inburgeringstraject gaat het om éénmalig 90 euro voor de cursus MO en 90 euro per test MO. Daartegenover staat dat Brusselse inburgeraars dit niet zullen moeten betalen en dat de sanctionering van vrijwillige inburgeraars geschrapt wordt. Een exacte raming is niet mogelijk om in deze fase te maken, gezien de vergoeding als dusdanig in het uitvoeringsbesluit zal worden bepaald. De bedragen zijn niet in voorliggend decreet bepaald. Bijkomend zal het aantal keer dat inburgeraars opnieuw een test afleggen een belangrijk impact hebben op de raming. Dit kan nu nog niet worden ingeschat, gezien de test nog niet ingevoerd is.

Er zal sterker ingezet worden op een vraaggestuurd inburgeringstraject via het opmaken van een "persoonlijk inburgeringsplan" (artikel 26). Dit plan zal uitgewerkt worden in het uitvoeringsbesluit. Het betreft hier het concretiseren van de huidige methodiek binnen trajectbegeleiding en dus geen extra opdrachten of werklast. Door maximaal in te zetten op duidelijke en gestroomlijnde instrumenten in het kader van trajectbegeleiding willen we een effectievere en efficiëntere dienstverlening op maat aanbieden.

Juridische dienstverlening aangaande de rechtspositie van vreemdelingen vormt één van de taken van het agentschap Integratie en Inburgering. De ondersteuning wordt voortaan voorbehouden aan Vlaamse voorzieningen, organisaties en openbare besturen (artikel 38). Het betreft hier het scherpstellen van deze opdracht, maar geen fundamentele wijziging tegenover de huidige praktijk. Hier zijn dus geen budgettaire consequenties aan verbonden.

Tot slot dient vermeld te worden dat er zullen kosten zijn m.b.t. de operationalisering van de nieuwe maatregelen. Concreet gaat het om de aanpassing van de Kruispuntbank Inburgering en de administratieve kosten om de vergoedingen te kunnen innen. Het is niet mogelijk om dit al te ramen voor de concrete modaliteiten in het uitvoeringsbesluit zijn bepaald. De kosten die deze operationalisering met zich meebrengt zullen gefinancierd worden binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Concluderend kunnen we stellen dat de kosten die de wijzigingen aan het decreet met zich meebrengen, zullen ondervangen worden binnen de beschikbare begrotingskredieten en de opbrengsten. De reële opbrengsten en kosten zullen in het eerste jaar na inwerkingtreding nauwgezet gemonitord worden.

Inspectie van Financiën

Het advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 28 november 2020.

De Inspectie van Financiën stelt vast dat voorliggend voorontwerp van decreet uitvoering geeft aan het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 en zij kan inhoudelijk een gunstig advies geven, binnen de beschikbare kredieten. Het advies heeft aanleiding gegeven tot het verfijnen van de toelichting over de budgettaire impact (cf. supra).

Begrotingsakkoord

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd verleend op 15 december 2020.

Bestuurlijke impact

Om te voorzien in aanbod betreffende het nieuw onderdeel in het inburgeringstraject, zijnde het participatie- en netwerktraject (vierde pijler) wordt beroep gedaan op steden en gemeenten. Om de contouren hiervan te bepalen worden begin 2021 pilootprojecten opgestart. Op basis van de ervaringen, expertise en goede praktijken die via de pilootprojecten in kaart worden gebracht, zal het ondersteuningsaanbod van de steden en gemeenten verder worden ingevuld.

Implementatie

Er wordt beoogd dat het hertekende inburgeringsbeleid effectief kan starten op 1 januari 2022. De nodige tools worden ontwikkeld in het kader van de hertekening van inburgering. Er wordt ook voor gezorgd dat de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel operationeel voorbereid zijn.

In 2021 zal met steun van het Europees Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF), de gestandaardiseerde test Maatschappelijke Oriëntatie ontwikkeld worden en proeftuinen sociale netwerking en participatie voor inburgeraars in het kader van de vierde pijler van het inburgeringstraject opgestart worden. Om het inburgeringsaanbod verder te optimaliseren zal ook ingezet worden op een volwaardige blended en gedigitaliseerde cursus MO.

De agentschappen integratie en inburgering bereiden zich in 2021 voor op de hertekening van het inburgeringstraject door het operationeel voorbereiden van het innen van vergoedingen, het aanpassen van de Kruispuntbank Inburgering (KBI), het versterken van een vraaggestuurde aanpak en het organiseren van proeftuinen als opstap naar een geïntegreerde intake samen met de VDAB en lokale besturen.

Om zo dicht mogelijk aan te sluiten bij de realiteit, zal ook een proces opgestart worden door in dialoog te gaan met (ex-)inburgeraars rond diverse thema's. Deze gebruikersexpertise is een belangrijke meerwaarde om het beleid verder te verfijnen.

C. Totstandkomingsprocedure

Het wetgevingstechnisch- en taaladvies 2020/406 werd ontvangen op 27 november 2020.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd ontvangen op 28 november 2020.

Het begrotingsakkoord werd ontvangen op 15 december 2020.

Het JoKER-advies (kind- en jongereneffectrapport) werd ontvangen op 14 december 2020.

Dit ontwerp van decreet wordt na de eerste principiële goedkeuring voorgelegd voor advies aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Onderwijsraad en de Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens (VTC).

D. Bevoegdheid van de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

Dit ontwerp van decreet regelt een gemeenschapsaangelegenheid.

Overeenkomstig artikel 5, §1, II, 3°, BWHI, is de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor het beleid inzake onthaal en integratie van inwijkelingen.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen commentaar.

Artikel 2

Dit artikel wijzigt artikel 2 van het decreet van 7 juni 2013 waarin de begrippen worden gedefinieerd. Sommige begripsomschrijvingen zijn aangevuld of aangepast om deze beter af te stemmen op de begrippen die in voorliggend ontwerp van decreet worden gehanteerd. Daarnaast worden er ook een aantal nieuwe begrippen gedefinieerd. De begrippen zijn alfabetisch gerangschikt:

1° opdat de inburgeraar een inburgeringsattest kan behalen, moet de inburgeraar voldoen aan de doelstellingen van zijn inburgeringstraject. In het kader van voorliggend ontwerp van decreet werden twee onderdelen toegevoegd aan het inburgeringstraject, de inschrijving bij de VDAB en het participatie-en netwerktraject. De term "vormingsprogramma" wordt daarom in de definitie vervangen door inburgeringstraject;

2° het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 bepaalt: "*Wanneer het regulier NT2-aanbod in het volwassenenonderwijs ontoereikend blijkt, kan beroep worden gedaan op privaat aanbod.*" In artikel 113bis van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs is eind vorige regeerperiode reeds bepaald dat als de onderwijsinspectie vaststelt dat de middelen in het volwassenenonderwijs, gegenereerd door NT2 en niet voor NT2 worden aangewend, de Vlaamse Regering kan beslissen om die middelen in mindering te brengen van de financiering aan dat centrum en deze middelen toe te kennen aan de Agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel om in overeenstemming met het regionaal behoefteplan een aanbod te organiseren. Dit kan bv. door private aanbodverstrekkers in te schakelen. Om dit mogelijk te maken is het belangrijk om ook private aanbodverstrekkers op te nemen als centra die NT2 in het kader van inburgering kunnen aanbieden;

3° enkel voor personen op beroepsactieve leeftijd maakt de inschrijving bij de VDAB deel uit van het inburgeringstraject. Deze definitie werd ook opgenomen omdat de verplichting opgenomen in het nieuwe artikel 34/5 niet van toepassing is voor de personen die niet langer tot de beroepsactieve leeftijd behoren. Deze definitie is gebaseerd op de definitie opgenomen in het decreet van 29 mei 2020 tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap "Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding", wat betreft de activerings-, loopbaan- en dataregie;

4° gezien de decretale verankering van de integratie van OCMW's en gemeenten in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, wordt het OCMW ook toegevoegd aan de definitie van lokaal bestuur;

5° punt 22/1° wordt opgeheven aangezien de doelgroep van het integratiebeleid wordt gewijzigd in navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 dat bepaalt: "*Woonwagengewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf worden niet langer benaderd vanuit het integratiebeleid.*";

6° in het licht van de uitbreiding van het inburgeringstraject met twee onderdelen, wordt met dit ontwerp van decreet niet meer gesproken over vormingsprogramma, maar over vormingspakketten, namelijk het opleidingsonderdeel NT2 en het opleidingsonderdeel maatschappelijke oriëntatie.

Artikel 3

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 bepaalt: *"Het Vlaamse integratiebeleid richt zich op de gehele samenleving en heeft daarbij bijzondere aandacht voor personen van buitenlandse herkomst. Woonwagengewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf worden niet langer benaderd vanuit het integratiebeleid. We doen geen afbreuk aan de basisrechten van de mensen zonder wettig verblijf."* We schrappen in navolging van deze bepaling "woonwagengewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf" uit de doelgroep van het integratiebeleid.

Deze doelgroepen worden voortaan benaderd vanuit de beleidsdomeinen die zelf beleidsinstrumenten in handen hebben of kunnen ontwikkelen om woonwagengewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf te ondersteunen.

Wat personen zonder wettig verblijf betreft, is het zo dat minderjarigen tot de doelgroep van het inburgeringsbeleid behoren. De facto houdt dit in dat zij door de agentschappen kunnen toegeleid worden naar onderwijs. Aangezien de leerplicht van toepassing is op minderjarigen en we geen afbreuk willen doen aan de basisrechten, behouden we minderjarige nieuwkomers wel nog als doelgroep van het integratiebeleid (en specifiek: het inburgeringsbeleid) – de focus ligt op de toeleiding naar geschikt kleuter- en leerplichtonderwijs. Hiervoor wordt artikel 4, §2, tweede lid van het decreet van 7 juni 2013 eveneens gewijzigd.

Artikel 4

In navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 worden vreemdelingen zonder wettig verblijf geschrapt als doelgroep van het integratiebeleid. De doelgroep van minderjarige nieuwkomers blijft behouden in het kader van toeleiding naar onderwijs, cf. supra bespreking bij artikel 3 van het voorliggend ontwerp van decreet.

In paragraaf 3 wordt een uitgangspunt toegevoegd voor het Vlaamse integratiebeleid, namelijk *"inclusief samenleven, niet naast elkaar maar met elkaar"*. Dit uitgangspunt is gebaseerd op het Vlaams Regeerakkoord 2019-2024 waarin de volgende passage is opgenomen:

"Daarnaast ontwikkelen we een breder integratiebeleid dat segregatie tegengaat. Alleen door met en niet naast elkaar te leven ontstaat gedeeld burgerschap. Het louter terugplooiën op de eigen etnisch-culturele groep belemmert een gedeelde Vlaamse samenleving, net omdat er zo weinig onderling contact is."

In paragraaf 4, wordt toegevoegd dat er afstemming is tussen de verschillende beleidsdomeinen bij de realisatie van de doelstellingen van het integratiebeleid. Het huidige artikel gaat immers uit van het beleid "binnen" de verschillende beleidsdomeinen, niet van hun onderlinge samenwerking. De afstemming gebeurt tussen de verschillende beleidsniveaus en niet tussen de beleidsdomeinen. Met het voorstel van aanpassing wordt benadrukt dat samenwerking en afstemming tussen beleidsdomeinen eveneens van belang is.

Artikel 5

De wijzigingen in paragraaf 1

De termijn voor de Vlaamse Regering om doelstellingen vast te leggen waarmee op elk relevant beleidsniveau de doelstellingen van het integratiebeleid worden ingevuld, wordt gewijzigd naar zes maanden. De huidige termijn van twaalf maanden is vrij lang. Om een daadkrachtig beleid te voeren moet dit sneller vastgelegd worden.

Artikel 5 voegt verder toe in paragraaf 1, eerste lid van artikel vijf van het decreet van 7 juni 2013 dat er eveneens een analyse wordt opgemaakt van de maatschappelijke context waarbinnen die doelstellingen gerealiseerd moeten worden. Het is namelijk relevanter om een omgevingsanalyse op te maken op het moment van of vooraf aan de opmaak van het strategisch kader. Nu maakt de omgevingsanalyse onderdeel uit van het actieplan.

Artikel 5 voegt in het paragraaf 1, tweede lid van artikel 5 van het decreet van 7 juni 2013 toe dat in het actieplan enkel de acties worden opgenomen die aanvullend aan het reguliere beleid binnen de domeinen genomen worden en waarbij er samenwerking vereist is tussen beleidsdomeinen. Hierdoor sluit het actieplan meer aan bij de vernieuwde visie op de coördinatie van het horizontaal beleid. Het actieplan moet gerichte, aanvullende acties bevatten waarbij er wordt samengewerkt. Dit neemt niet weg dat ieder domein aan integratie en inburgering moet werken volgens de afgesproken doelstellingen. Deze acties maken echter geen voorwerp uit van het horizontale actieplan, wel van het reguliere beleid waarover in de Beleids- en begrotingstoelichting gerapporteerd wordt. Op die manier beklemtonen we dat het integratie- en inburgeringsbeleid een inclusief beleid is én kunnen we slagkrachtigere aanvullende acties ondernemen.

Dit artikel wijzigt verder ook welke bestanddelen het actieplan omvat. Zo wordt bepaald dat het actieplan niet langer een beschrijving omvat van de geformuleerde doelstellingen binnen elk beleidsdomein. Het is namelijk niet nuttig om de doelstellingen nog eens te hertalen naar doelstellingen per domein. Het is ten eerste niet langer de bedoeling om alle acties per domein in een actieplan te gieten en ten tweede moeten de doelstellingen breed genoeg geformuleerd zijn opdat ieder domein ermee aan de slag kan.

De omgevingsanalyse wordt niet meer opgenomen bij het actieplan, maar dient vroeger opgemaakt te worden (zie supra). Het is beter om de omgevingsanalyse op te maken samen met het doelstellingenkader.

De wijzigingen in paragraaf 2

Het eerste lid van paragraaf 2 van artikel 5 van het decreet van 7 juni 2013 betreffende de actualisatie van het geïntegreerd actieplan wordt opgeheven. De huidige regeling met betrekking tot actualisatie is te statisch. Het actieplan is een dynamisch gegeven dat permanent kan bijgestuurd en aangepast worden.

Het tweede lid van paragraaf 2 betreffende de commissie integratiebeleid wordt opgeheven. Dit neemt niet weg dat ieder domein aan integratie moet werken cf. de afgesproken doelstellingen. Deze acties maken echter geen voorwerp uit van het horizontale actieplan, wel van het reguliere beleid waarover in Beleids- en Begrotingstoelichting van de verschillende domeinen gerapporteerd worden. Op die manier beklemtonen we dat integratiebeleid een inclusief beleid is én kunnen we slagkrachtigere aanvullende acties ondernemen.

In het huidige decreet van 7 juni 2013 ligt de klemtoon op de installatie van een commissie die het horizontale beleid moet voorbereiden en coördineren. Om impact te kunnen hebben is het echter belangrijker om de verantwoordelijkheid van de verschillende domeinen te beklemtonen. Daarom worden aanspreekpunten aangeduid in de domeinen die bijdragen leveren voor de acties in het horizontaal integratiebeleidsplan. Zij staan in voor de implementatie van die doelstellingen in het eigen domein en volgen de effecten van het eigen beleid op integratie op. Het Agentschap Binnenlands Bestuur zal instaan voor de coördinatie van het netwerk van aanspreekpunten.

De wijzigingen in paragraaf 3

In paragraaf 3 wordt de verwijzing naar de actualisatie van het geïntegreerd actieplan opgeheven.

De wijzigingen in paragraaf 4

Paragraaf 4 van artikel 5 van het decreet van 7 juni 2013 wordt eveneens geschrapt. Dit is een regeling uit het Planlastendecreet die niet meer van toepassing is.

Artikel 6

Artikel 7 van het decreet van 7 juni 2013 wordt artikel 6 in het voorliggend ontwerp van decreet en wordt gewijzigd.

Het is logisch om eerst af te bakenen welke domeinen verantwoordelijk zijn om dan in een volgend artikel te bepalen wat de opdrachten zijn.

De Vlaamse Regering zal naast de relevante beleidsdomeinen ook de betrokken departementen en intern en extern verzelfstandigde agentschappen moeten aanduiden.

Het derde lid van artikel 7 van het decreet van 7 juni 2013 wordt geschrapt in navolging van de schrapping van de commissie integratiebeleid door artikel 5 van dit ontwerp van decreet (zie supra).

Er wordt een lid toegevoegd aan artikel 7 van het decreet van 7 juni 2013. Het is immers belangrijk dat alle domeinen monitoren op "personen van buitenlandse herkomst" zoals in dit decreet geoperationaliseerd. Dit laat een vergelijking tussen domeinen toe en op die manier sluit de monitoring aan bij het integratiebeleid.

Artikel 7

Artikel 7 van het decreet van 7 juni 2013 wordt vervangen.

In functie van een inclusief beleid waarin elk domein verantwoordelijkheid neemt is het belangrijk om de focus te leggen op "mandaathouders". Het is relevanter om in het decreet hun rol te omschrijven dan de installatie van een commissie. In welke vorm kennis gedeeld wordt en het horizontaal beleid wordt opgevolgd, maakt deel uit van de operationalisering. Deze aanpak werd grotendeels afgestemd op het decreet houdende een vernieuwd jeugd- en kinderrechtenbeleid van 20 januari 2012.

Artikel 8

Artikel 8 van het decreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd in navolging van de wijziging van de doelgroep van het integratiebeleid, vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013.

Artikel 9

Artikel 12 van het decreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd in navolging van de wijziging van de doelgroep van het integratiebeleid, vermeld in artikel 3 van het decreet van 7 juni 2013.

Artikel 10

In paragraaf 2 van artikel 16 van het decreet van 7 juni 2013 wordt "raad van bestuur" vervangen door "bestuursorgaan" om de terminologie in overeenstemming te brengen met het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen van 23 maart 2019.

Artikel 11

In artikel 17 van het decreet van 7 juni 2013 wordt de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen als afzonderlijke taak geschrapt. Deze dienstverlening blijft een opdracht van het EVA, maar wordt ingebed in een ruimer taalbeleid.

Aangezien zelfredzaamheid wordt gedefinieerd in artikel 2, 30° van het decreet van 7 juni 2013 is het ook logisch om in artikel 17, tweede lid, 5° deze term consequent te gebruiken.

Artikel 12

In paragraaf 3 van artikel 18 van het decreet van 7 juni 2013 wordt een tweede lid toegevoegd waardoor de Vlaamse Regering de nadere regels en modaliteiten kan vastleggen met betrekking tot de financiering van het EVA.

Artikel 13

In artikel 19, tweede lid, 8° van het decreet van 7 juni 2013 wordt "raad van bestuur" vervangen door "bestuursorgaan" om de terminologie in overeenstemming te brengen met het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen van 23 maart 2019.

Artikel 14

In artikel 20 van het decreet van 7 juni 2013 worden een aantal wijzigingen aangebracht.

a) In paragraaf 1

In artikel 20, §1, eerste lid, 2°, 5°, 6° en 7° worden de woorden "van dit decreet" telkens toegevoegd bij verwijzingen naar andere bepalingen van het decreet van 7 juni 2013. Gezien de toevoeging van punt 8° en de verwijzing erin naar de wet van 15 december 1980 dient "van dit decreet" te worden toegevoegd/ingevoegd conform punt 135, tweede alinea van de Wetgevingstechnische regels en formele beginselen van behoorlijke regelgeving.

In artikel 20, §1, eerste lid, 5° wordt OCMW vervangen door lokaal bestuur gelet op de decretale verankering van de integratie van OCMW's en gemeenten in het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur.

Aan artikel 20, §1, eerste lid, wordt een punt 8° toegevoegd en dit in functie van operationalisering van de volgende bepaling uit het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024: *"Er wordt systematisch een advies bezorgd aan de Dienst Vreemdelingenzaken over het gevolgde inburgeringstraject. Dit om na te gaan of de inspanningsverbintenis tot inburgering i.h.k.v. de federale beslissing over het al dan niet verlengen van de verblijfstitel van de inburgeraar is nageleefd."*

Het nieuwe punt 8° laat het EVA toe om persoonsgegevens van inburgeraars, die vallen onder de toepassing van artikel 1/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, opgenomen in het cliëntvolgsysteem, elektronisch mee te delen aan de Dienst Vreemdelingenzaken, met het oog op informatiedeling en ter uitvoering van de kerntaak van het EVA vermeld in artikel 17, tweede lid, 4° van het decreet van 7 juni 2013. Het EVA heeft immers als taak om organisaties, voorzieningen en besturen te adviseren en te ondersteunen om tot een onderbouwd, afgestemd, gecoördineerd en inclusief integratiebeleid te komen¹⁸. Door de mogelijkheid tot informatiedeling in te schrijven in het decreet van 7 juni 2013 willen we ervoor zorgen dat de Dienst Vreemdelingenzaken voor federale beslissingen over het al dan niet verlengen van de verblijfstitel van de inburgeraar op een uniforme en gelijkwaardige manier voor elke inburgeraar de nodige info verkrijgt over het gevolgde inburgeringstraject.

Met het oog op de verlenging van de verblijfstitel van de vreemdeling beoordeelt de Dienst Vreemdelingenzaken de inspanningen tot integratie van de vreemdeling. Er zijn verschillende criteria op basis waarvan de Dienst Vreemdelingenzaken kan oordelen of de vreemdeling inspanningen tot integratie heeft geleverd¹⁹. Eén van deze criteria betreft het volgen van "een inburgeringscursus waarin wordt voorzien door de bevoegde overheid van zijn hoofdverblijfplaats volgen".

Het louter verstrekken van advies aan de Dienst Vreemdelingenzaken gaat niet gepaard met de uitoefening van een normatieve bevoegdheid. Het voorzien van deze elektronische mededeling van persoonsgegevens gaat bovendien niet in tegen het autonomiebeginsel dat inhoudt dat de gemeenschappen en de gewesten hun bevoegdheden zelf moeten uitoefenen en dat zij de federale staat, zijn ambtenaren en diensten niet kunnen verplichten aan de uitvoering van de gemeenschaps- en gewestregelgeving deel te nemen.

Om te voldoen aan de vereisten van de Algemene Verordening Gegevensbescherming werd een bewaartermijn van vijf jaar vastgelegd. Dit in overeenstemming met de bewaartermijn die werd vastgelegd voor de gegevens die worden gedeeld met lokale besturen. Verder werd ook bepaald dat het EVA de verwerkingsverantwoordelijke is voor de persoonsgegevens die worden gedeeld met de Dienst Vreemdelingenzaken. De elektronische mededeling van persoonsgegevens wordt beperkt tot de inburgeraars die vallen onder het toepassingsgebied van artikel 1/2 van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

¹⁸ Memorie van Toelichting bij het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid van 7 juni 2013, pg. 34.

¹⁹ Artikel 1/2, §3, derde lid van de wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

Er zullen gesprekken worden ingepland met de Dienst Vreemdelingenzaken om mogelijks een samenwerkingsovereenkomst te sluiten die het mogelijk maakt om de onderscheiden regelingen van de verschillende overheden optimaal op elkaar te laten aansluiten (bv. wat betreft de concrete organisatie van de gegevensuitwisseling).

In het geval van gegevensoverdracht, zal er ook een protocol moeten gesloten worden tussen de agentschappen Integratie en Inburgering en de Dienst Vreemdelingenzaken in overeenstemming met het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer (het e-gov decreet).

b) In paragraaf 2

Vermits sociaal tolken en sociaal vertalen voortaan als een onderdeel van het taalbeleid wordt gezien (zie verder), moet de kruisverwijzing naar artikel 17 aangepast worden.

Artikel 15

Momenteel is het zo dat het EVA onderwijsinspectie zelf kan inschakelen voor controle op kerntaken. Het Agentschap Binnenlands Bestuur heeft als toezichthoudende overheid de opdracht om mee de correcte uitvoering van de decretale opdrachten te bewaken. In dit kader is het aangewezen dat ABB een externe onafhankelijke partner, zoals de onderwijsinspectie, kan inschakelen voor controle op de kerntaken. Artikel 22 van het decreet van 7 juni 2013 wordt daarom in die zin gewijzigd zodat het Agentschap Binnenlands Bestuur voor de inspectie op de kerntaken beroep kan doen op de onderwijsinspectie. .

Artikel 16

In artikel 24 van het decreet van 7 juni 2013 wordt "raad van bestuur" telkens vervangen door "bestuursorgaan" om de terminologie in overeenstemming te brengen met het Wetboek van Vennootschappen en Verenigingen van 23 maart 2019.

Artikel 17

Aan artikel 25, §2, eerste lid worden de woorden "houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd" toegevoegd. Het decreet van 15 juli 2011 houdende vaststelling van de algemene regels waaronder in de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest periodieke plan- en rapporteringsverplichtingen aan lokale besturen kunnen worden opgelegd (Planlastendecreet), wordt terug ingevoegd. De definitie van het decreet van 15 juli 2011 had niet mogen geschrapt worden in artikel 2 van het decreet van 7 juni 2013. De subsidiëring van de stedelijke agentschappen valt immers nog altijd onder de principes van het Planlastdecreet.

Aan artikel 25, §3, van het decreet van 7 juni 2013 wordt een tweede lid toegevoegd dat bepaalt dat het EVA de coördinatie opneemt voor de afstemming met de stedelijke agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel over de uitvoering van de taken en kerntaken als vermeld in artikel 17 van het decreet van 7 juni 2013.

Dit tweede lid wordt toegevoegd om te verduidelijken dat het EVA verantwoordelijk is om de coördinatie te organiseren over de afstemming van de taken met de stedelijke agentschappen en het Huis van het Nederlands Brussel.

Artikel 18

Artikel 26, §1, van het decreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd om de doelgroep in overeenstemming te brengen met de bepaling van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 dat zegt dat: "*Alleen personen die zijn ingeschreven in het vreemdelingen- of bevolkingsregister krijgen toegang tot de inburgeringscursus.*" De terminologie werd aangepast naar "verzoeker om internationale bescherming" in het kader van de gewijzigde wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen.

De impact van deze maatregel is dat verzoekers om internationale bescherming van wie het verzoek nog in behandeling is bij de Dienst Vreemdelingenzaken, het Commissariaat-generaal voor de Vluchtelingen en de Staatlozen of de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen niet langer in aanmerking komen voor inburgering als rechthebbende inburgeraars. Tot nu toe konden verzoekers om internationale bescherming (in het bezit van een attest van immatriculatie geldig voor vier maanden of een bijlage 35) vanaf vier maanden wel inburgering volgen als rechthebbenden. Enkel verzoekers om internationale bescherming die het statuut van erkend vluchteling, dan wel subsidiair beschermde toegewezen kregen, zullen na hun erkenning kunnen doorstromen naar de agentschappen integratie en inburgering voor een inburgeringstraject.

Verzoekers om internationale bescherming blijven wel in aanmerking komen voor een cursus NT2. Fedasil kan deze doelgroep dus nog steeds toeleiden naar de agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel voor NT2. Na intake worden deze personen verder op maat doorgestuurd naar de aanbodverstrekkers NT2. Na vier maanden kunnen zij ook toegeleid worden naar de arbeidsmarkt.

Niet-begeleide minderjarige verzoekers om internationale bescherming worden, in tegenstelling tot begeleide minderjarige verzoekers om internationale bescherming, niet uitgesloten van de doelgroep van inburgering omwille van hun extra kwetsbare positie. Inburgering richt zich in de eerste plaats naar volwassenen. Voor minderjarigen is het principe dat inburgering via onderwijs verloopt. Toeleiding naar onderwijs blijft immers steeds mogelijk.

Niet-begeleide minderjarige vreemdeling wordt gedefinieerd in titel XIII, hoofdstuk 6, van de programmawet (I) van 24 december 2002. Het begrip "verzoeker om internationale bescherming" wordt gedefinieerd in het derde lid van paragraaf 1 van artikel 26 van het huidige decreet. Onder het begrip niet-begeleide minderjarige vreemdelingen kunnen ook niet-begeleide minderjarige verzoekers om internationale bescherming vallen. Het is belangrijk om te duiden dat enkel de begeleide minderjarige verzoekers om internationale bescherming worden uitgesloten van de doelgroep van inburgering. De niet-begeleide minderjarige vreemdelingen (inclusief de niet-begeleide minderjarige verzoekers om internationale bescherming) blijven wel onder de doelgroep van inburgering vallen.

Artikel 19

Artikel 27, §3, van het decreet van 7 juni 2013 werd gewijzigd om de verplichtingen van de verplichte inburgeraar in overeenstemming te brengen met het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 en de nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020. Het volstaat niet langer om regelmatig deelgenomen te hebben om te voldoen aan de inburgeringsplicht. De verplichte inburgeraar moet de doelstellingen behalen van de onderdelen van het inburgeringstraject. Binnen de vormingspakketten maatschappelijke oriëntatie en NT2 verwachten we dat de inburgeraars slagen voor de testen. Indien zij niet slagen, moeten zij de cursus opnieuw volgen en een test afleggen, behalve als blijkt dat zij omwille van beperkte leercapaciteiten niet over de mogelijkheden beschikken voor de test te slagen.

Er wordt daarom een bepaling toegevoegd aan paragraaf 3, eerste lid, 2° van het bestaande artikel 27 waardoor het behalen van de doelstellingen van de vormingspakketten niet van toepassing is indien het een inburgeraar betreft voor wie het omwille van beperkte leercapaciteiten onmogelijk is om de doelstellingen van de vormingspakketten te behalen. Er wordt delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om de nadere uitvoering te regelen.

We spreken ook niet meer over 'het vormingsprogramma' maar over de onderdelen van het traject. Het inburgeringstraject wordt immers uitgebreid met een verplichte inschrijving bij de VDAB én deelname aan een participatie- en netwerktraject.

In paragraaf 3 wordt ook een vierde lid toegevoegd waarbij aan de Vlaamse Regering delegatie wordt gegeven om voor specifieke categorieën te voorzien in een uitstel van de termijn waarbinnen de inburgeraar zich moet aanmelden. Wat we onder werken en studeren verstaan wordt verder bepaald door de VR. Het is belangrijk dat zowel werken, studeren, het volgen van stage of een intensief traject naar werk gehonoreerd wordt.

In de paragrafen 5 worden de kruisverwijzingen aangepast.

Er wordt een paragraaf 5/1 ingevoegd waarin aan de Vlaamse Regering een delegatie wordt verleend om andere categorieën te bepalen die vrijgesteld worden van één of meerdere onderdelen van het inburgeringstraject, vermeld in artikel 29, §1, tweede lid.

Artikel 20 tot en met artikel 31

Artikel 20 tot en met 31 van het ontwerp van decreet bevatten de bepalingen in het kader van het vernieuwde inburgeringstraject. De artikelen van onderafdeling 2 van hoofdstuk 6, afdeling 3, van het decreet van 7 juni 2013 werden dan ook integraal vervangen door een nieuwe onderafdeling.

Artikel 20

Artikel 28 is overgenomen van het bestaande artikel 32. Er wordt inhoudelijk niets gewijzigd aan dit artikel. Dit artikel werd wel verplaatst aangezien dit een logischere volgorde vormt gezien het informeren van de nieuwkomer de eerste stap is in het inburgeringstraject. Op deze manier worden de verschillende stappen van het inburgeringstraject duidelijker weerspiegeld in het decreet.

Artikel 21

Artikel 29 van het decreet van 7 juni 2013 wordt vervangen.

Het eerste lid van paragraaf 1 werd ongewijzigd overgenomen uit het decreet van 7 juni 2013 en bepaalt dat het inburgeringstraject de inburgeraar laat komen tot grotere zelfredzaamheid.

Het tweede lid van paragraaf 1 beschrijft de onderdelen van het inburgeringstraject:

- 1° een vormingspakket maatschappelijke oriëntatie;
- 2° een vormingspakket opleiding Nederlands als tweede taal;
- 3° een inschrijving bij de VDAB;
- 4° een participatie- en netwerktraject.

De inschrijving bij de VDAB en het participatie- en netwerktraject worden toegevoegd als derde en vierde onderdeel van het inburgeringstraject.

We stellen vast dat in Vlaanderen slechts 48% van de personen met een ondertekend inburgeringscontract in 2018/2019 gekend is bij de VDAB. Van de personen met een arbeidsperspectief is 55% gekend, van deze met een educatief perspectief 45% en van diegenen met een socio-cultureel perspectief 25%, en van personen zonder hoofdperspectief 40%. Mannen zijn vaker gekend bij de VDAB dan vrouwen. Subsidiar beschermden en erkend vluchtelingen zijn in verhouding het vaakst gekend bij de VDAB. Van de niet-werkenden zijn gezinsherenigers met derdelanders en verzoekers om internationale bescherming het minst vaak gekend. Hoe hoger het behaalde niveau NT2, hoe vaker men gekend is bij de VDAB. Van personen zonder A1 is slechts 36% gekend. Van de laagstgeletterden (advies CBE alfa) is slechts 31% gekend bij de VDAB.

Het derde lid van paragraaf 1 bepaalt dat de inschrijving bij de VDAB enkel tot het inburgeringstraject behoort van inburgeraars op beroepsactieve leeftijd. Elke inburgeraar op beroepsactieve leeftijd (onmiddellijk of op termijn, bv. na het volgen van een opleiding) heeft een arbeidsperspectief. We streven ernaar dat elke inburgeraar op beroepsactieve leeftijd zich bij de intake bij de agentschappen integratie en inburgering op hetzelfde moment kan inschrijven bij de VDAB waardoor een opvolging door de VDAB opgestart wordt. Indien een inschrijving op hetzelfde moment niet mogelijk is, moet uiterlijk twee maanden na het ondertekenen van het inburgeringscontract de inburgeraar ingeschreven zijn bij en opgevolgd worden door de VDAB.

Verder bepaalt de nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 ook dat *"VDAB zal de inburgeraars die bij hen ingeschreven zijn en die geen job hebben, geen opleiding volgen of niet studeren, net zoals elke werkzoekende begeleiden in de zoektocht naar werk en hen erop wijzen dat ze in dat geval binnen 24 maanden na succesvolle afronding van het inburgeringstraject taalniveau B1 mondeling (luisteren en spreken) behaald moeten hebben."*

Verder wordt bepaald dat de inschrijving bij de VDAB enkel behoort tot het inburgeringstraject van de inburgeraar die wettelijk toegang heeft tot de arbeidsmarkt. Dit is gebaseerd op artikel 32 van het besluit van de Vlaamse Regering van 5 juni 2009 houdende de organisatie van de arbeidsbemiddeling en

de beroepsopleiding. Dat artikel bepaalt dat iedereen die wettelijk toegang heeft tot de arbeidsmarkt, zich als werkzoekende bij de VDAB mag inschrijven.

Het vierde lid van paragraaf 1 bepaalt dat in navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024, het aanbod van het participatie- en netwerktraject optioneel is voor wie werkt, studeert of vrijwillig een inburgeringstraject volgt. Het is van belang dat voorrang wordt gegeven aan de verplichte inburgeraars.

Het vijfde lid van paragraaf 1 bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering die werd overgenomen uit het bestaande artikel 28, maar uitgebreid werd met het participatie- en netwerktraject.

Paragraaf 2 werd eveneens overgenomen uit het bestaande artikel 28 en bepaalt dat het EVA het overzicht behoudt over het inburgeringstraject en hierover rapporteert aan de Vlaamse Regering en de betrokken gemeenten van het Nederlandse taalgebied.

Paragraaf 3 bepaalt dat het inburgeringstraject duurt vanaf de aanmelding bij het EVA tot op het ogenblik dat de doelstellingen van de onderdelen van het inburgeringstraject zijn behaald en de inburgeraar is toegeleid naar de reguliere voorzieningen.

Artikel 22

Het bestaande artikel 30 wordt vervangen.

Paragraaf 1 werd gedeeltelijk overgenomen uit artikel 28, derde lid van het decreet van 7 juni 2013.

De doelstelling van MO vermeld in paragraaf 2, eerste lid, is overgenomen uit artikel 29, §1, tweede lid van het decreet van 7 juni 2013.

Het decreet van 7 juni 2013 bepaalde echter niet op welke manier kan aangetoond worden dat de doelstellingen van MO behaald zijn. In het vernieuwde inburgeringstraject, toont de inburgeraar aan dat hij de doelstellingen van MO heeft behaald door te slagen voor een test.

Indien inburgeraars niet slagen, moeten zij de cursus opnieuw volgen en een test afleggen behalve wanneer blijkt dat dit omwille van beperkte leercapaciteiten onmogelijk is.

Het uitvoeringsbesluit zal de nadere regels en voorwaarden bepalen inzake de test op basis van de delegatie opgenomen in paragraaf 2. Het zal gaan om een gestandaardiseerde test die op een aantal centrale plaatsen wordt georganiseerd. Op dit ogenblik wordt de prestatie van de inburgeraar binnen de cursus maatschappelijke oriëntatie geëvalueerd door de leerkracht maatschappelijke oriëntatie. Daartoe zijn momenteel geen gestandaardiseerde tools ter beschikking. Met steun van het Europees Fonds voor Asiel en Migratie (AMIF) wordt een gestandaardiseerde test maatschappelijke oriëntatie ontwikkeld. Deze test zal ook als vrijstellingstoets aan het begin van het traject worden ingezet.

Een beroepscommissie zal conform het decreet van 7 juni 2013 en uitvoeringsbesluit oordelen bij conflicten rond het al dan niet slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie. Dit zal ook verder uitgewerkt worden in het uitvoeringsbesluit. Hiermee zou dan uitvoering gegeven worden aan het vijfde lid van paragraaf 1 van het nieuwe artikel 29 van het decreet van 7 juni 2013.

In paragraaf 3, eerste lid, wordt er overeenkomstig het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024, een vergoeding ingevoerd voor deelname aan het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie. In het uitvoeringsbesluit zal het bedrag van de retributie vastgesteld worden en worden de nadere modaliteiten bepaald. Cf. het regeerakkoord zal het gaan om een eenmalige vergoeding van negentig euro.

Het tweede lid van paragraaf 3 voert eveneens een vergoeding in voor het afleggen van de test maatschappelijke oriëntatie. In het uitvoeringsbesluit zal het bedrag van de retributie bepaald worden samen met de nadere modaliteiten. Cf. het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 zal het gaan om een vergoeding van negentig euro. Indien men niet slaagt voor de test, moet een (herhalings)cursus gevolgd worden. Voor deze cursus hoeft men dan niet meer te betalen. Het volgen van een (herhalings)cursus na het niet slagen voor de test maatschappelijke oriëntatie wordt gezien als een modaliteit van de test. Dit zal verder uitgewerkt worden in het uitvoeringsbesluit op basis van de delegatie zoals voorzien in het nieuwe artikel 30, §2, tweede lid van het decreet van 7 juni 2013.

Het derde lid van paragraaf 3 voorziet een delegatie voor de Vlaamse Regering om een vrijstelling te voorzien voor de vergoeding voor de cursus maatschappelijke oriëntatie en de vergoeding voor het afleggen van de test voor inwoners van een gemeente van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Dit omwille van de specifieke context van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Nu er ook in Brussel ook Franstalige – gratis - trajecten worden aangeboden en er ook een verplichte inburgering wordt ingevoerd door de GGC, willen we vermijden dat Brusselse inburgeraars niet langer voor een Nederlandstalig traject zouden kiezen. Daardoor zouden we een andere uitdrukkelijke ambitie van deze Vlaamse Regering tekortdoen: we willen namelijk waken over het Vlaamse en Nederlandstalige karakter van onze hoofdstad. Om de drempel laag te houden, wordt een delegatie voorzien aan de Vlaamse Regering om een vrijstelling te kunnen verlenen aan de inwoners van een gemeente in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.

Artikel 23

Het bestaande artikel 31 wordt vervangen.

Paragraaf 1 bepaalt dat het vormingspakket Nederlands als tweede taal als doelstelling heeft om in een zo kort mogelijke tijd over een taalvaardigheid van het Nederlands te beschikken die overeenstemt met niveau A2 van het Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen²⁰, als opstap naar een vervolgcursus.

²⁰ Het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen beschrijft wat taalleerders moeten leren om een taal te kunnen gebruiken voor communicatie en welke kennis en vaardigheden zij moeten ontwikkelen om daarbij doeltreffend te kunnen handelen. Het Referentiekader definieert ook vaardigheidsniveaus waarmee de voortgang

Voor het onderdeel NT2 binnen inburgering blijven we het taalniveau A2 vooropstellen. Inburgeraars moeten dit niveau behalen om hun inburgeringsattest te behalen. In het decreet van 7 juni 2013 wordt enkel naar de opleidingen in het volwassenonderwijs verwezen. Echter, niet iedereen volgt de opleiding NT2 via het volwassenonderwijs. In die zin is het belangrijk te expliciteren aan de hand van het Europees Referentiekader over welk taalniveau het gaat. Voor het volwassenonderwijs behouden we wel de verwijzing naar de concrete opleiding.

Voor inburgeraars die een opleiding van het leergebied alfabetisering Nederlands tweede taal, vermeld in artikel 6, 1°, van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenonderwijs, volgen, wordt een aangepast taalniveau voorzien door de Vlaamse Regering in het uitvoeringsbesluit.

In paragraaf 2 wordt een delegatie opgenomen voor de Vlaamse Regering om de wijze waarop de taalvaardigheid wordt vastgelegd te bepalen.

In het decreet van 7 juni 2013 wordt niet bepaald hoe de vereiste taalvaardigheid kan vastgesteld worden. Het vereiste taalniveau kan immers op verschillende manieren worden vastgesteld, bv. Certificaat Nederlands als Vreemde Taal van de Nederlandse Taalunie; taalcertificaat uitgereikt door Selor; etc.

Paragraaf 3 werd overgenomen uit artikel 29, §1, vierde lid van het decreet van 7 juni 2013 en is enkel van toepassing op de centra voor volwassenonderwijs, vermeld in artikel 2, 4°, a) tot en met d) van het decreet van 7 juni 2013. De private aanbodverstrekkers kunnen door middel van overheidsopdrachten ingeschakeld worden waarin de kwaliteitscriteria vastgelegd zullen worden.

Artikel 24

Artikel 32 wordt vervangen en bevat de bepalingen in het kader van het derde onderdeel van het inburgeringstraject, namelijk de inschrijving bij de VDAB.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt: *"Elke nieuwkomer met een arbeidsperspectief die in aanmerking komt voor een inburgeringstraject, schrijft zich binnen de twee maanden verplicht in bij de VDAB. VDAB begeleidt ook hen actief op maat naar een job van het gepaste niveau, in nauwe samenwerking met alle betrokken instanties."*

Dit artikel behoeft geen verdere nadere toelichting.

Artikel 25

Artikel 33 wordt vervangen en bevat de bepalingen in het kader van het vierde onderdeel van het inburgeringstraject, namelijk het participatie- en netwerktraject.

Elke verplichte inburgeraar die niet werkt of niet studeert op het ogenblik van het ondertekenen van het inburgeringscontract neemt veertig uren deel aan netwerkbevorderende initiatieven. Dit kan op verschillende manieren ingevuld worden: in de vorm van een buddyproject, een kennismakingsstage bij een bedrijf,

van leerders levenslang kan worden gemeten in elke fase van het leerproces. Het biedt zo een gemeenschappelijke basis voor de uitwerking van lesprogramma's, leerplanrichtlijnen, examens, leerboeken en dergelijke in heel Europa. (*Nederlandse Taalunie, 2008. Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen*)

vereniging, organisatie of lokaal bestuur, een initiatie in het vrijwilligerswerk,... Het doel is te zorgen voor een betere participatie en integratie van de inburgeraars en het creëren van een netwerk.

In het derde lid van paragraaf 3 wordt een delegatie opgenomen voor de Vlaamse Regering om nadere voorwaarden en regels te bepalen. De bedoeling is om in het uitvoeringsbesluit te bepalen dat de inburgeraar zelf de verantwoordelijkheid opneemt om te bewijzen dat hij voldoende inspanningen levert in het kader van de vierde pijler. Hiervoor zullen eenvormige documenten en procedures opgemaakt worden. Hij kan gebruik maken van het aanbod van de lokale besturen, maar kan ook participeren aan zelf gekozen initiatieven (bv. een stage in een bedrijf).

Artikel 26

Artikel 34 van het decreet van 7 juni 2013 wordt vervangen en wordt overgenomen uit het bestaande artikel 28, tweede lid en het bestaande artikel 30. Dit artikel regelt de trajectbegeleiding.

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 bepaalt:

"De Vlaamse Regering wil sterker inzetten op een vraaggestuurd inburgeringstraject. In de praktijk is het traject nog te aanbodgericht. Concreet wil dit zeggen dat we veel meer belang gaan hechten aan het persoonlijk verhaal van de inburgeraar, met zijn achtergrond, competenties, ervaring, dromen, toekomstbeeld, ... en dat we zoveel als mogelijk ons aanbod daarop afstemmen."

Er zal dus meer gedifferentieerd moeten worden op vlak van leren. Zowel voor het vormingspakket maatschappelijke oriëntatie als voor het vormingspakket Nederlands als tweede taal. Een belangrijke hefboom hierbij zijn de geïntegreerde leertrajecten en het werken aan productvarianten. Om die omslag te maken wordt er voor elke inburgeraar een persoonlijk inburgeringsplan opgemaakt. Dit persoonlijk inburgeringsplan zal worden uitgewerkt in het uitvoeringsbesluit.

Belangrijk is ook dat wordt toegevoegd dat de toeleiding in functie is van participatie op zowel professioneel, educatief en sociaal vlak. Hiermee wordt benadrukt dat het niet in functie is van participatie op één vlak, maar op alle drie de vlakken.

Artikel 27

Er wordt een nieuw artikel 34/1 ingevoegd. Dit artikel regelt de trajectbepaling.

Paragraaf 1

Inzake paragraaf 1 is het zo, dat het bepalen van het traject- conform het decreet van 7 juni 2013 – nog altijd in overleg moet gebeuren met de inburgeraar rekening houdend met zijn of haar persoonlijke situatie (aanbod op maat).

In eerste instantie wordt nagegaan welke onderdelen tot het inburgeringstraject van betrokkene behoren. Zo moeten niet alle inburgeraars àlle onderdelen volgen (bv. langdurig ingezetenen enkel NT2, rechthebbenden kunnen kiezen of ze het netwerktraject volgen, inburgeraars op niet beroepsactieve leeftijd moeten zich niet inschrijven bij de VDAB). Vervolgens wordt nagegaan of de inburgeraar de doelstellingen van 1 of meerdere onderdelen reeds heeft behaald (bv. inburgeraars die werken of ingeschreven zijn bij de VDAB zullen reeds een vrijstelling krijgen voor de inschrijving bij de VDAB).

Het is ook van belang te benadrukken dat de inburgeraar die voor de ondertekening van het contract reeds alle doelstellingen heeft behaald, geen contract ondertekent en onmiddellijk een attest van inburgering verkrijgt.

Paragraaf 2 werd overgenomen uit het decreet van 7 juni 2013. Het wordt aan de VDAB en het OCMW overgelaten om te bepalen of de inburgeraar baat heeft bij een inburgeringstraject en zo ja, welke onderdelen van het inburgeringstraject hij dient te volgen. Op basis hiervan zal het EVA een inburgeringscontract afsluiten. De VDAB en het OCMW behouden op deze manier de regie over het begeleidingstraject van hun cliënten, voor zover ze niet tot de prioritaire doelgroepen van inburgering behoren, en beslissen autonoom over de meerwaarde van inburgering voor hun cliënten. Deze afwijking geldt niet voor inburgeraars met een vervangingsinkomen die tot de prioritaire doelgroepen van inburgering behoren. Het EVA zal voor deze inburgeraars het inburgeringstraject bepalen²¹. Er wordt een delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om nader te kunnen bepalen wat wordt verstaan onder doorverwijzing.

Paragraaf 3 bepaalt dat ten laatste één maand na de aanmelding duidelijk moet zijn voor welke onderdelen de inburgeraar vrijgesteld wordt door het EVA. Dit betekent dat indien de inburgeraar kiest een vrijstellingstest af te leggen voor één of beide vormingspakketten deze vrijstellingstest dient afgelegd te worden binnen één maand na aanmelding.

Verder wordt bepaald dat het inburgeringscontract ten laatste 3 maanden na de aanmelding getekend moet zijn door de inburgeraar. Volgens het huidige decreet moet het vormingsprogramma binnen de 3 maanden na aanmelding starten. Dat impliceert dat het contract binnen de 3 maanden moet getekend zijn. Vermits niet langer bepaald wordt dat het programma binnen de 3 maanden moet starten, moet geëxpliciteerd worden wanneer het inburgeringscontract moet getekend zijn.

Er wordt ook een derde lid toegevoegd waarbij aan de Vlaamse Regering een delegatie wordt gegeven om voor specifieke categorieën te voorzien in een uitstel van de ondertekening van het inburgeringscontract. Wat we onder werken en studeren verstaan wordt verder bepaald door de VR. Het is belangrijk dat zowel werken, studeren, het volgen van stage of een intensief traject naar werk gehonoreerd wordt.

Inzake paragraaf 4, is het zo dat, bij het zoeken naar een geschikte vormingspakket of participatie- en netwerktraject rekening wordt gehouden met de lesplaats, geschikte tijdstippen, de cognitieve en digitale vaardigheden van de inburgeraar,...

Het tweede lid van paragraaf 4 bepaalt dat minimaal één van de twee vormingspakketten binnen de drie maanden na ondertekening van het inburgeringscontract moet opgestart worden. Van deze termijn kan worden afgeweken door de Vlaamse Regering voor inburgeraars die werken of studeren en kunnen bewijzen dat zij niet in staat zijn om dat werk of de opleiding te combineren

²¹ Zie Memorie van Toelichting bij artikel 29 van het decreet betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid van 7 juni 2013, p. 70.

met het volgen van een inburgeringstrajecten voor inburgeraars die omwille van medische of persoonlijke redenen deze termijn niet kunnen respecteren.

Het derde lid van paragraaf 4 bevat een delegatie voor de Vlaamse Regering om te bepalen wat wordt begrepen onder medische en persoonlijke redenen.

Het vierde lid van paragraaf 4 bevat een delegatie voor de Vlaamse Regering om te bepalen wat wordt begrepen onder werken en studeren.

Artikel 28

Er wordt een nieuw artikel 34/2 ingevoegd. Dit artikel regelt de inhoud van het inburgeringscontract.

In paragraaf 1 wordt opgesomd welke elementen het inburgeringscontract minstens bevat:

1° in navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024, wordt een bepaling in verband met essentiële rechten en plichten opgenomen. Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt: *"In het inburgeringscontract wordt ook een bepaling toegevoegd met betrekking tot de essentiële rechten en plichten die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd."*

Door de opname van een bepaling in het inburgeringscontract met betrekking tot de essentiële rechten en plichten – d.m.v. een verklaring die als bijlage bij het contract wordt gevoegd – die in onze samenleving moeten worden gerespecteerd weten inburgeraars van bij de start welke rechten en plichten cruciaal zijn in onze samenleving en als leidraad gelden in ons inburgerings- en samenlevingsmodel.

Het doel van deze verklaring is meerledig:

1. Verwelkomen van nieuwkomers in de samenleving;
2. Duiden van een gedeelde sokkel van waarden die voor elke burger in Vlaanderen gelden;
3. Vragen dat men de waarden en normen van de ontvangende samenleving respecteert en onderschrijft;
4. Binding tot stand brengen tussen nieuwkomers en de ontvangende samenleving;
5. Een instrument zijn voor de volgende stappen in het proces van inburgeren en samenleven.

2° De onderdelen van het inburgeringstraject worden opgenomen in het inburgeringscontract van de inburgeraar. Hierbij wordt opgenomen voor welke onderdelen de inburgeraar de doelen reeds heeft behaald.

3° Minimaal voor één vormingspakket moet in het inburgeringscontract worden opgenomen in welke specifieke cursus de inburgeraar wordt ingeschreven.

4° Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 stelt: *"De inhoud van het inburgeringstraject wordt opgenomen in een inburgeringscontract, dat door de inburgeraar bij aanvang van het traject moet worden ondertekend. Hierin wordt, voor de verschillende onderdelen van het inburgeringstraject, in samenspraak met de trajectbegeleider, een termijn vastgelegd."*

De huidige termijn voor het realiseren van het inburgeringstraject is geregeld in artikel 31 van het decreet van 7 juni 2013. Standaard stelt dit dat het inburgeringstraject hoogstens één jaar na het opstarten van het vormingsprogramma afgerond moet zijn. Voor personen die werken of een opleiding volgen, en voor personen die een opleiding van het leergebied alfabetisering Nederlands tweede taal volgen kan hiervan afgeweken worden. Dit is een redelijk generieke aanpak die zowel voor de inburgeraar zelf als voor de agentschappen integratie en inburgering weinig richtinggevend en sturend werkt. Door een richttermijn op te nemen in het inburgeringscontract bieden we zowel voor de inburgeraar als voor de agentschappen een houvast en tijdsdoel om het vormingsprogramma zo snel mogelijk en tegelijkertijd op maat te realiseren. Gezien het Nederlands leren van alle inburgeringsonderdelen de meeste tijd in beslag neemt, wordt de duur van het NT2-traject als richtinggevende termijn voor inburgering vooropgesteld.

Paragraaf 2 bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om de essentiële rechten en plichten vast te leggen in het uitvoeringsbesluit.

Paragraaf 3 bevat een delegatie aan de Vlaamse Regering om voor specifieke categorieën te voorzien in een opschorting van het inburgeringstraject. Wat we onder werken en studeren verstaan wordt verder bepaald door de VR. Het is belangrijk dat zowel werken, studeren, het volgen van stage of een intensief traject naar werk gehonoreerd wordt.

Paragraaf 4 bevat een algemene delegatie aan de Vlaamse Regering om de nadere regels in verband met het inburgeringscontract vast te leggen. De Vlaamse Regering kan de elementen opgenomen in het inburgeringscontract ook uitbreiden in het uitvoeringsbesluit.

Artikel 29

Er wordt een nieuw artikel 34/3 ingevoegd.

Dit artikel werd overgenomen uit artikel 33 van het decreet van 7 juni 2013 en bepaalt wanneer het EVA een attest van inburgering en een attest van vrijstelling van de inburgeringsplicht uitreikt. Cf. het decreet van 7 juni 2013 wordt het attest van inburgering uitgereikt indien de doelstellingen behaald zijn.

Artikel 30

Er wordt een nieuw artikel 34/4 ingevoegd.

Dit artikel werd grotendeels overgenomen uit artikel 34 van het decreet van 7 juni 2013. Een belangrijke wijziging is dat benadrukt wordt dat een inburgeraar zo snel mogelijk dient toegeleid te worden naar de reguliere voorzieningen. Er dient niet gewacht te worden daarmee tot na afronding van het inburgeringstraject. Het is de bedoeling dat deze toeleiding nu zo snel mogelijk en meer parallel met het inburgeringstraject verloopt.

Artikel 31

Er wordt een nieuw artikel 34/5 ingevoegd.

Om de kansen van inburgeraars in onze samenleving te versterken, is het belangrijk om ook na het inburgeringstraject een aanklappend beleid te voeren. Een goede kennis van het Nederlands is daarbij zeer belangrijk. Vandaar dat we er mee willen voor zorgen dat inburgeraars na het behalen van het inburgeringsattest hun kennis van het Nederlands verbeteren. Er wordt verwacht van ex-inburgeraars op beroepsactieve leeftijd dat zij 2 jaar na het behalen van hun inburgeringsattest als verplichte inburgeraar, kunnen aantonen dat ze niveau B1 mondeling hebben behaald. Indien zij dit niet kunnen aantonen en onvoldoende inspanningen geleverd hebben kunnen er sancties worden opgelegd. Personen die werken of studeren, of die gedurende een periode van 6 maanden onafgebroken gewerkt of gestudeerd hebben gedurende deze 2 jaar worden vrijgesteld van deze verplichting. Wat we onder werken en studeren verstaan wordt verder bepaald door de VR. Het is belangrijk dat zowel werken, studeren, het volgen van stage of een intensief traject naar werk gehonoreerd wordt. Ook personen die omwille van medische of persoonlijke redenen of omwille van beperkte cognitieve vaardigheden dit niveau niet kunnen behalen worden eveneens vrijgesteld. VDAB is hier een belangrijke partner. Zij is immers regisseur over het activeringstraject van werkzoekenden.

Artikel 32

Er wordt een nieuw artikel 34/6 ingevoegd.

Dit artikel werd overgenomen uit artikel 31, §4, van het huidige decreet van 7 juni 2013 en betreft de mogelijkheid om starterspakketten aan te bieden aan kandidaat-inwijkelingen om zich voor te bereiden op vestiging in Vlaanderen of het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Artikel 33

Artikel 33 wijzigt artikel 39 van het decreet van 7 juni 2013 en bevat de procedure voor de sanctionering.

In paragraaf 1 wordt de sanctioneringsprocedure uitgebreid om ook het derde en vierde onderdeel van het inburgeringstraject te omvatten. De inschrijving bij de VDAB en het participatie- en netwerktraject worden zo ook gevat door de sanctioneringsprocedure. Ook de verplichting opgenomen in het nieuwe artikel 34/5 zal gevat worden door de sanctioneringsprocedure.

Verder zullen de rechthebbende inburgeraars niet meer worden gesanctioneerd. Gelet op het feit dat we ook een vergoeding invoeren voor de rechthebbende inburgeraars, is het niet langer nodig een sanctie te voorzien voor rechthebbende inburgeraars die hun vormingsprogramma vroegtijdig stopzetten (nu een eenmalige boete van minimum vijftig euro en maximum honderdvijftig euro). Onder de bestaande sanctioneringsprocedure, was die sanctionering voorzien omwille van het principe dat geen vergoeding werd gevraagd voor het inburgeringstraject van de inburgeraar. Op die manier wilde de decreetgever vermijden dat rechthebbende inburgeraars ingeschreven werden in cursussen - waarvoor kosten gemaakt werden en plaatsen voorzien werden - en dan afhaakten.

De sanctionering wordt daarom als volgt gewijzigd:

- Rechthebbende inburgeraars worden niet langer gesanctioneerd wanneer ze vroegtijdig stoppen met het traject;
- Verplichte inburgeraars worden gesanctioneerd wanneer ze de doelen van de onderdelen niet behalen. Voor het vormingspakket MO en het vormingspakket NT2 zullen ze daarbij enkel gesanctioneerd worden wanneer ze niet regelmatig deelnemen. Wat onder regelmatige deelname begrepen wordt, wordt in het uitvoeringsbesluit bepaald;
- Verplichte inburgeraars zullen worden gesanctioneerd wanneer zij 2 jaar na het behalen van hun inburgeringsattest niet kunnen aantonen dat ze niveau B1 mondeling hebben behaald en onvoldoende inspanningen geleverd hebben.

De volgende sancties uit het decreet van 7 juni 2013 blijven behouden:

- Sanctionering indien niet tijdig aangemeld;
- Sanctionering indien vroegtijdig gestopt (bv. door niet mee te werken aan de trajectbepaling, weigeren het contract te tekenen, weigeren de vergoeding te betalen, etc.). Wat onder onrechtmatig vroegtijdig stoppen begrepen wordt, wordt in het uitvoeringsbesluit bepaald.

Samengevat, zal de verplichte inburgeraar in volgende gevallen kunnen gesanctioneerd worden:

- Bij niet-tijdige aanmelding;
- Indien hij vroegtijdig gestopt is met het traject;
- Indien hij de doelen van de onderdelen niet behaalt én in geval van de vormingspakketten enkel indien hij onregelmatig heeft deelgenomen.

Paragraaf 2 wordt gewijzigd zodat de centra die de opleiding Nederlands als tweede taal aanbieden enkel nog verplicht zijn medewerking te verlenen aan de controle op de regelmatige deelname aan de opleiding Nederlands als tweede taal door verplichte inburgeraars. Dit omdat rechthebbende inburgeraars niet meer onder de sanctioneringsprocedure zullen vallen.

Het eerste en tweede lid van paragraaf 3 werden aangepast aan de gewijzigde sanctioneringsprocedure. Het principe is dat inburgeraars die een inbreuk plegen niet gemeld worden aan de handhavingsambtenaren, maar aan VDAB of OCMW, voor zover deze instanties vanuit hun bevoegdheid betrokkene hebben verplicht om een inburgeringstraject te volgen.

Er worden samenwerkingsakkoorden gesloten tussen de agentschappen/Huis, VDAB/Actiris en de lokale besturen. In deze samenwerkingsakkoorden worden concrete en sluitende afspraken opgenomen over regie en sanctioneringsbevoegdheid.

In het eerste lid van paragraaf 4 wordt onderdeel van het vormingsprogramma vervangen door inburgeringstraject. Gezien rechthebbenden niet meer gesanctioneerd zullen worden, wanneer ze minder dan 50% deelnemen, is het niet langer nodig om te bepalen dat er kan gesanctioneerd worden wanneer men een onderdeel vroegtijdig beëindigt. Het betreft in dit geval enkel nog verplichte inburgeraars die vroegtijdig stoppen met hun traject. In functie van de duidelijkheid, is het beter dit dan ook zo te benoemen.

In het tweede lid van paragraaf 4 wordt 'onderdeel van het vormingsprogramma' vervangen door 'vormingspakket' aangezien de term vormingsprogramma niet meer wordt gebruikt, nu het inburgeringstraject werd uitgebreid met twee onderdelen.

Paragraaf 5 wordt gewijzigd om deze paragraaf in lijn te brengen met de nota aan de Vlaamse Regering van 17 juli 2020 die bepaalt: "*Binnen de trajecten MO en NT2 verwachten we dat de inburgeraars slagen voor hun testen. Indien zij niet slagen, moeten zij de cursus opnieuw volgen en een test afleggen behalve wanneer blijkt dat zij 'uitgeleerd' zijn.*".

Onder de huidige regeling is deze bepaling enkel van toepassing voor het vormingspakket NT2. Dus als inburgeraars niet regelmatig deelgenomen hebben aan NT2, maar als blijkt dat ze omwille van beperkte leercapaciteiten het vooropgestelde taalniveau niet kunnen behalen, moet dit niet als inbreuk gemeld worden. Nu wordt deze regeling van toepassing op beide vormingspakketten.

Artikel 34

Paragraaf 1, eerste lid, van artikel 40 van het decreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd zodat enkel een boete kan worden opgelegd aan de verplichte inburgeraars, nu de rechthebbende inburgeraars niet langer gesanctioneerd kunnen worden.

Artikel 35

Afdeling 4 van het decreet van 7 juni 2013, die bestaat uit artikel 41 en artikel 42 van het decreet van 7 juni 2013 wordt opgeheven.

De dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen wordt ingebed als een instrument binnen het taalbeleid. Sociaal tolken en sociaal vertalers kunnen niet exclusief en geïsoleerd ingezet worden, maar moeten steeds ingepast worden in een consistent en structureel geheel van maatregelen op organisatieniveau, gericht op het wegwerken van taaldrempels en het creëren van maximale taalleerkansen Nederlands voor anderstaligen. De agentschappen integratie en inburgering en het Huis van het Nederlands Brussel kunnen de gebruikers van de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen ondersteunen in het opzetten van een uitgewerkt taalbeleid en zo bijdragen aan een zo efficiënt mogelijke inzet van dit communicatie-instrument.

Artikel 36

Artikel 41 van het decreet van 7 juni 2013 wordt artikel 43/1 en paragraaf 1 wordt gewijzigd om te bepalen dat de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen tot het taalbeleid behoort.

Artikel 37

Artikel 42 van het decreet van 7 juni 2013 wordt artikel 43/2 en in paragraaf 3 wordt een delegatie toegevoegd waardoor de Vlaamse Regering de nadere modaliteiten kan bepalen van de dienstverlening sociaal tolken en de dienstverlening sociaal vertalen. In lijn met het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 zal de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen kosteloos zijn voor inburgeraars:

"Inburgeraars kunnen tijdens hun inburgeringstraject beroep doen op de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen. De gebruikersoverheden financieren deze dienstverlening. Na deze periode dient de anderstalige zelf te betalen voor deze dienstverlening. Het project taalhulpen wordt verder uitgerold."

De Vlaamse Regering zal in het licht van deze passage nadere modaliteiten bepalen voor de samenwerkingsovereenkomsten met de gebruikers.

Gelet op het feit dat anderstaligen die een inburgeringstraject aan het volgen zijn, nog niet over een basistaalvaardigheid Nederlands beschikken, kan het voor inburgeraars zinvol zijn om beroep te kunnen doen op een sociaal tolk. In het licht van de inspanningen die zij aan het leveren zijn om de Nederlandse taal machtig te worden, zal er voor hen daarom tussengekomen worden in de vergoeding van de dienstverlening sociaal tolken en sociaal vertalen.

Voor wat betreft het aanbod sociaal tolken en vertalen hanteren de agentschappen integratie en inburgering sinds 1 januari 2020 een nieuw financieringsmodel conform de toepassing van artikel 42, §3 van het decreet betreffende het Vlaams integratie- en inburgeringsbeleid, waarin staat dat de gebruikers(overheden) instaan voor het betalen van de te presteren tolk- en vertaalprestaties. De agentschappen komen bijgevolg niet meer tussen in de vergoeding van de tolken. Dit blijft behouden onder dit ontwerp van decreet. We behouden het principe dat de agentschappen zelf niet instaan voor de vergoeding van de tolken, maar dit doorrekenen aan de gebruikers/gebruikersoverheden. Echter, conform het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 kan deze kost niet doorgerekend worden aan inburgeraars.

De verantwoordelijkheid om aan te tonen dat men inburgeraar is ligt bij de anderstalige zelf. Indien een persoon een inburgeringscontract kan voorleggen dat op het moment van de tolkaanvraag nog geldig is (c.q. de duurtijd waarbinnen het traject moet afgerond zijn, cf. supra, is nog niet verstreken), zal er voor hen daarom tussengekomen worden in de vergoeding van de tolkdienstverlening gedurende de duurtijd van het inburgeringscontract.

Artikel 38

Het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 bepaalt het volgende: *Via een aanpassing van de regelgeving zorgen we ervoor dat juridische dienstverlening exclusief aan Vlaamse diensten en voorzieningen en Vlaamse lokale besturen wordt aangeboden. Private personen kunnen er geen beroep op doen.*

De agentschappen hebben als opdracht om een juridische dienstverlening inzake vreemdelingenrecht, asielrecht en internationaal privaatrecht. Dat omvat zowel het ontwikkelen en ter beschikking stellen van expertise als het concreet ondersteunen van voorzieningen, organisaties en openbare besturen.

In artikel 46 expliciteren we dat dit gaat om ondersteuning aan actoren die actief zijn in het Nederlandse taalgebied of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Private personen kunnen geen beroep doen op deze juridische dienstverlening. De Vlaamse Regering kan nadere modaliteiten bepalen.

Artikel 39

In punt 1° en punt 2° van artikel 46/1 van het decreet van 7 juni 2013 worden de verwijzingen naar andere aanbieders van Nederlands als tweede taal geschrapt. Gezien de toevoeging van "private aanbodverstrekkers" in artikel 2 van het decreet van 7 juni 2013, worden deze verwijzingen overbodig. Onder centra vallen ook de private aanbodverstrekkers die NT2 aanbieden conform het Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen.

Artikel 40

In navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 worden vreemdelingen zonder wettig verblijf geschrapt als doelgroep van het integratiebeleid (cf. supra bespreking bij artikel 3 van het ontwerp van decreet). Artikel 47 van het decreet van 7 juni 2013 wordt hiervoor gewijzigd.

Artikel 41

Artikel 49 van het decreet van 7 juni 2013 wordt opgeheven in navolging van het Vlaamse Regeerakkoord 2019-2024 dat zegt: "*Woonwagengewoners, de rondtrekkende beroepsbevolking en vreemdelingen zonder wettig verblijf worden niet langer benaderd vanuit het integratiebeleid*".

Artikel 42

Het eerste lid van artikel 51 van het decreet van 7 juni 2013 wordt gewijzigd opdat enkel de uitvoering van onderdelen van het Vlaamse integratiebeleid worden geëvalueerd. In het inburgeringsdecreet van 2006 voorafgaand aan het integratie- en inburgeringsdecreet van 2013 werd bepaald dat het inburgeringsbeleid geëvalueerd werd. Dat is relatief eenvoudig. Een evaluatie van het hele integratiebeleid om de drie jaar is echter niet realistisch aangezien het niet mogelijk is een zicht te hebben op het geheel van integratiewerk, integratiebeleid door lokale besturen, impact van het horizontale integratiebeleid, enz. Om die reden is het realistischer om voorop te stellen dat bepaalde onderdelen van het Vlaamse Integratiebeleid periodiek geëvalueerd worden.

Er wordt een tweede lid toegevoegd aan artikel 51 van het decreet van 7 juni 2013 dat bepaalt:

"Het Vlaamse integratiebeleid wordt wetenschappelijk onderbouwd via monitoring, beleidsverkenning en beleidsevaluatief onderzoek. Deze analyses gebeuren op basis van administratieve data enerzijds en bevragingen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst anderzijds."

Op deze manier willen we een sluitende rechtsbasis voorzien voor surveys die worden afgenomen bij personen van Belgische en buitenlandse herkomst. Het is van belang dat het beleid wordt afgestemd op de groeiende diversiteit in Vlaanderen. Om deze reden wordt data verzameld opdat dit thema beter begrepen kan worden.

Artikel 43

Dit artikel bevat de bepaling van inwerkingtreding en behoeft voor het overige geen nadere toelichting.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Jan JAMBON

De Vlaamse minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en
Gelijke Kansen,

Bart SOMERS